

RP 47/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillsyn över ekologisk produktion och lag om ändring av 3 och 5 § i livsmedelslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om tillsyn över ekologisk produktion. Samtidigt föreslås det att livsmedelslagen ändras.

Syftet med den föreslagna lagen är att på nationell nivå verkställa rådets förordning om ekologisk produktion och märkning av ekologiskt producerade produkter och genomföra de EU-rättsakter som antagits med stöd av den. Innehållet i lagförslaget motsvarar i huvudsak innehållet i gällande bestämmelser som finns i förordning. Avsikten är att bestämmelserna ska finnas i lag i enlighet med grundlagens krav. I den föreslagna lagen föreskrivs det om ett kontrollsy-

stem och behöriga myndigheter. Den innehåller bland annat bestämmelser om behöriga myndigheters tillsynsuppgifter och rätt att få uppgifter av enskilda samt om informationsutbytet mellan olika myndigheter. Genom lagen förtydligas också verkställigheten av marknadskontrollen. I den föreslagna lagen finns det också bestämmelser om bemyndiganden att verkställa de tekniska detaljer i fråga om ekologiskt produktionssätt som medlemsstaterna får besluta om. Dessutom innehåller den föreslagna lagen bestämmelser om tvångsmedel och påföljder.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2015.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning	3
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU	4
2.3 Den ekologiska jordbruksproduktionen i Finland och i EU	6
2.4 Verkställigheten av EU:s lagstiftning om ekologisk produktion i Finland	7
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	9
3.1 Målsättning	9
3.2 Alternativ	9
3.3 De viktigaste förslagen	11
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	11
4.1 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheterna	11
4.2 Konsekvenser för miljön	11
4.3 Samhälleliga konsekvenser	12
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	12
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	12
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats	12
DETALJMOTIVERING	14
1 LAGFÖRSLAG	14
1.1 Lag om tillsyn över ekologisk produktion	14
1 kap. Allmänna bestämmelser	14
2 kap. Tillsynsmyndigheter och tillsyn	15
3 kap. Kontrollsystemet för ekologisk produktion	19
4 kap. Ekologisk produktion i vissa fall	20
5 kap. Administrativa tvångsmedel och påföljder	22
6 kap. Särskilda bestämmelser	23
1.2 Livsmedelslagen	24
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	24
3 IKRAFTTRÄDANDE	24
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	24
LAGFÖRSLAG	28
Lag om tillsyn över ekologisk produktion	28
Lag om ändring av 3 och 5 § i livsmedelslagen	37
BILAGA	38
PARALLELLTEXT	38
Lag om ändring av 3 och 5 § i livsmedelslagen	38

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Målet med propositionen är en reglering på lagnivå av ekologisk produktion och ekologiskt producerade livsmedel och foder, genom vilka Europeiska unionens lagstiftning i frågan verkställs, samt att få de gällande bestämmelserna att svara mot grundlagens krav. Genom den föreslagna lagen kommer man att lagstifta om tillsyn och om regler som är nödvändiga för verkställigheten av gemenskapslagstiftningen.

Med ekologiskt produktionssätt avses jordbruksprodukter, livsmedel och djurfoder som producerats genom ett särskilt produktionssätt som definierats i författningar och rättsakter.

Som ekologiskt producerade jordbruksprodukter, livsmedel och foder betraktas produkter där det finns en hänvisning till ekologiskt produktionssätt inom jordbruket. Det ekologiska produktionssättet kallas också för ekodling (på finska luomu, samt ekologisk, biologisk och organisk odling).

Enligt Europeiska unionens lagstiftning är ekologisk produktion ett övergripande system för jordbruksverksamhet och livsmedelsproduktion där man kombinerar bästa miljöpraxis, stor biologisk mångfald, bevarande av naturresurser och tillämpning av stränga djurskyddskrav. Produktionsmetoden motsvarar förväntningarna från de konsumenter som föredrar produkter som har framställts med användning av naturliga ämnen och processer. Den ekologiska produktionsmetoden spelar därigenom en dubbel roll i samhället. Den försörjer en särskild marknad där konsumenterna efterfrågar ekologiska produkter och den levererar kollektiva nytigheter som bidrar till miljö- och djurskyddet, liksom till landsbygdsutveckling.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning

Den ekologiska jordbruksproduktionen och produktionsregler för, märkning av och tillsyn över ekologiskt producerade produkter samt import av ekologiskt producerade produkter till unionen från länder utanför Europa regleras inom Europeiska unionen genom gemensam lagstiftning. De viktigaste EU-rättsakterna som gäller ekologisk produktion och ekologiskt producerade produkter är

- rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91 (*rådets förordning*),

- kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll (*verkställighetsförordningen*),

- kommissionens förordning (EG) nr 1235/2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 vad gäller ordningen för import av ekologiska produkter från tredjeländer (*importförordningen*), och

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd (*kontrollförordningen*).

Till tillämpningsområdet för rådets förordning hör jordbruksprodukter, foder, livsmedel och alkoholdrycker. Även odlad fisk samt växter och växtprodukter samlade i naturen omfattas av förordningen. I fråga om vissa produktionsbranscher, såsom fjäderfä- och växthusproduktion, pågår kompletteringen av de nuvarande produktionsvillkoren fortfarande.

Nationellt har EU:s lagstiftning om ekologisk produktion verkställt med stöd av lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994). Lagen har tillämpats på genomförandet av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik och den innehåller bl.a. bestämmelser om behöriga myndigheter, en bestämmelse av allmän karaktär om övervakning samt bestämmelser om inspektionsrätt och rätt att få information. I 11 § föreskrivs det mycket allmänt och öppet om rätten att utfärda närmare bestämmelser och meddela föreskrifter. Enligt 2 mom. kan det genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas närmare bestämmelser även om jordbruks- och trädgårdsprodukter, djur, foderfabrikat och livsmedel samt om övervakningen av dem. De närmare bestämmelserna kan gälla t.ex. produktion, hantering, märkning, inrättande och förande av register som övervakningen kräver samt den därtill hörande anmälningsskyldigheten för verksamhetsidkare. Dessutom kan det enligt 3 mom. genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet vid behov utfärdas närmare bestämmelser än denna lag i fråga om omständigheter som det enligt Europeiska gemenskapens bestämmelser ankommer på medlemsstaterna att bestämma om.

Med stöd av lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik har jord- och skogsbruksministeriet utfärdat en förordning om ekologisk produktion och om märkning av och tillsyn över ekologiska produkter (846/2008). Förordningen innehåller nationella bestämmelser om kontrollsystem, arbetsfördelningen mellan myndigheterna i tillsynen över aktörer och produkter, förökningsmaterial som används i produktionen, animalieproduktion och register.

Lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik har upphävts genom lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013), som trädde i kraft den 19 mars 2013. Med stöd av denna lags övergångsbestämmelser har jord- och skogsbruksministeriets förordning om ekologisk produktion och om märkning av och tillsyn över ekologiska produkter förblivit i kraft, tills något annat föreskrivs.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

Bestämmelser om ekologisk produktion i Europeiska unionen

Syftet med Europeiska unionens bestämmelser om ekologisk produktion är att säkerställa konsumenternas förtroende genom att garantera att produkterna är äkta, samt att säkerställa förutsättningarna för en jämlik konkurrens mellan producenterna och en fungerande inre marknad.

I rådets förordning ställs det upp minimikrav för ekologiskt producerade jordbruksprodukter, livsmedel och foder. Där fastställs också förutsättningarna för importen av sådana produkter från länder utanför Europeiska unionen. Rådets förordning tillämpas för närvarande inte på kosmetiska produkter eller textilier, även om det som råvara i dessa produkter kan användas råvaror som härstammar från ekologiskt jordbruk och det på etiketterna på förpackningarna för sådana produkter och i marknadsföringen av dem kan hänvisas till ekologisk produktionsätt.

I rådets förordning ställs det upp minimikrav för produktionen, men samtidigt en högsta nivå för regleringen. Medlemsstaterna får alltså inte utfärda strängare nationella bestämmelser om ekologisk jordbruksproduktion eller ekologiskt producerade livsmedel och foder än vad som anges i förordningen. Det nationella spelrummet för bestämmelser om produktionen är väldigt litet och begränsas endast till delområden som nämns särskilt. Sådana är t.ex. detaljer i produktionsbestämmelserna om djurarter som det inte finns några harmoniserade artspecifika produktionsbestämmelser om inom gemenskapen, t.ex. hägnat vilt och kaniner.

I regleringen av den ekologiska växtodlingen och animalieproduktionen betonas den begränsade användningen av externa insatsvaror. Det har utfärdats bestämmelser med detaljerade förteckningar över de gödslingsmedel, jordförbättringsmedel, växtskyddsmedel och fodertillsatser som är tillåtna i produktionen. Användningen av tillsatsämnen och tekniska hjälpmedel som behövs vid framställningen av ekologiskt producerade

livsmedel och foder är begränsad och endast de ämnen och produkter som anges i förordningen är tillåtna. Målet med bestämmelserna om ekologisk animalieproduktion är att garantera en hög nivå på djurskyddet samt att säkerställa att djuren har möjlighet till artspecifikt beteende och en god hälsa med hjälp av arttypisk näring och motion. Genom att begränsa de framställningsmetoder och de ämnen som får användas i framställningen av ekologiskt producerade livsmedel och foder säkerställs det att produkten är ekologisk och att de väsentliga egenskaperna bibehålls i samtliga steg i produktionskedjan.

Rådets förordning innehåller en förpliktelse för medlemsstaterna att ha ett särskilt kontrollsystem för ekologisk produktion och därtill hörande kontrollverksamhet, med hjälp av antingen myndigheter eller organ som godkänns för uppgiften.

Rådets förordning hör till tillämpningsområdet för kontrollförordningen. Kontrollförordningen ger en enhetlig ram för ordnandet av den offentliga kontrollen. Kontrollförordningen tillämpas till vissa delar på tillsynen över den ekologiska produktionen. Detta gäller bland annat krav i fråga om provtagning och analyser och hur kontrollerna ska riktas samt de allmänna behörighetskraven för den personal som utför kontrollerna. Kommissionen strävar efter att i framtiden överföra alla centrala krav som gäller kontrollen till kontrollförordningen.

I EU-kommissionens arbetsprogram för 2013 ingick den första konsekvensbedömningen av den nuvarande lagstiftningen om ekologisk produktion och godkännande av förslaget till lagstiftning för en total översyn av bestämmelserna om ekologisk produktion. Kommissionen lämnade sitt förslag till revidering av rådets förordning i mars 2014 (COM(2014) 180 slutlig).

Lagstiftning som motsvarar rådets förordning finns också i flera länder utanför EU. Innehållet i lagstiftningen är mycket enhetligt i olika länder redan med avseende på den internationella handelns behov, och för att harmonisera bestämmelserna har Codex Alimentarius-kommissionen, som inrättats av Världshälsoorganisationen WHO och FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO,

gett anvisningar om ekologisk produktion och ekologiskt producerade livsmedel.

Om en medlemsstat har delegerat de kontroller av ekologisk produktion som krävs i rådets förordning till privata kontrollorgan som godkänts för uppgifterna, ska också Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EU om tjänster på den inre marknaden tillämpas. Direktivet har genomförts i Finland genom lagen om tillhandahållande av tjänster (1166/2009). Enligt direktivet får ett organ som har godkänts för uppgiften i en medlemsstat erbjuda kontrolltjänster i andra medlemsstater som delegerat befogenheter till privata kontrollorgan.

Sverige

Av de kontrollalternativ som EU-lagstiftningen tillåter har Sverige valt ett system som baserar sig på privata organ. Den kontroll som rådets förordning kräver har i Sverige verkställts genom en ny lag om kontroll av ekologisk produktion (2013:363). Kontrollmyndigheter enligt den nya lagen är Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk, de andra statliga förvaltningsmyndigheter som regeringen bestämmer och kommunerna. Nytt i lagen är bland annat kommunernas möjlighet att samarbeta inom kontrollen, kontrollmyndigheternas möjlighet att besluta om omhändertagande av varor som inte uppfyller kraven, och kontrollmyndigheternas möjlighet att i vissa fall få hjälp av polisen. Dessutom kan en sanktionsavgift tas ut av en aktör som inte anmält sin verksamhet för kontroll. Nytt är också att beslut av ett privat kontrollorgan får överklagas till länsstyrelsen.

Livsmedelsverket och Jordbruksverket får besluta att överlämna sina kontrolluppgifter till privata kontrollorgan. För närvarande har fem privata kontrollorgan godkänts för att utöva kontroll över aktörer som producerar, idkar partihandel med eller importerar ekologiskt producerade produkter från tredjeländer. Kontrollorganen är Kiwa Sverige, SMAK AB, HS Certifiering AB, Valiguard AB och Controlcert Scandinavia AB. En del av kontrollorganen har koncentrerat sig på kontroll av enbart en viss typ av aktörer.

Om en avvikelse upptäcks i samband med kontrollen, ska kontrollorganet göra en avvikelserapport till myndigheterna, som har till uppgift att besluta om produkten får säljas som ekologisk. Om felet är betydande, kan myndigheten besluta att aktören inte får sälja varor som ekologiska en period framåt i tiden.

Danmark

Enligt Danmarks lag om ekologisk produktion (Bekendtgørelse af økologiloven nr 416/3.5.2011) är det ministeriet för livsmedel, jordbruk och fiskeri (ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri) som har den centrala behörigheten. Ministeriet kan med stöd av lagens 18 § överföra befogenheter på en annan myndighet eller myndighetsinstitution. I Danmark har man valt att sköta kontrollen enbart genom myndighetskontroll.

Behörigheten har delats mellan NaturErhvervstyrelsen och Fødevarestyrelsen. NaturErhvervstyrelsen behandlar ärenden som gäller produktion och marknadsföring av ekologiska jordbruksprodukter och Fødevarestyrelsen ärenden som gäller produktion och marknadsföring av livsmedel.

Kontrollen och certifieringen av ekologiska aktörer är avgiftsfri i Danmark.

2.3 Den ekologiska jordbruksproduktionen i Finland och i EU

Syftet med revideringarna av den gemensamma jordbrukspolitikerna är att betona inriktningen på marknadsföring och att främja produktion av produkter av god kvalitet som motsvarar konsumenternas efterfrågan, vilket i ännu högre grad borde sätta fart på marknaden för ekologiska produkter. Därför har lagstiftningen om ekologisk produktion allt större inverkan på jordbrukspolitikerna och hänger nära samman med utvecklingen på jordbruksmarknaden.

I flera EU-länder har det skett en snabb tillväxt inom den ekologiska jordbruksproduktionen och marknaden för ekologiskt producerade livsmedel under det senaste decenniet. I en del EU-länder är den ekologiska produktionens andel av all odlad jordbruksmark betydande. År 2011 var andelen t.ex. i

Österrike ca 20 procent, i Sverige och Estland ca 15 procent, i Tyskland ca 6 procent och i Finland ca 9 procent. I hela EU odlas det ekologiskt på över 10,6 miljoner hektar, vilket motsvarar ca 5 procent av all odlad jordbruksmark. Andelen ekologisk animalieproduktion varierar beroende på djurart. Störst är den relativa andelen inom get-, får- och nötproduktion. Skillnaderna mellan medlemsländerna i fråga om hur den ekologiska animalieproduktionen fördelar sig är betydande.

I Europa är marknaden för ekologiska produkter värd ca 20 miljarder euro, vilket är ca 1,5 procent av hela livsmedelsmarknaden. Importen av ekologiskt producerade livsmedel till Europeiska unionen är betydande. Cirka 15 procent av de ekologiska produkter som konsumeras i Europa har importerats från övriga världen. Också Finlands import av ekologiskt producerade livsmedel är omfattande, men statistik över den saknas.

I Finland fanns det 2012 sammanlagt 4 322 gårdar som odlade ekologiskt, av vilka 759 också hade ekologisk animalieproduktion. Merparten av djurgårdarna bedrev nötkött- eller mjölkproduktion. Den ekologiskt odlade åkerarealen uppgick till ca 198 000 hektar 2012. Genomsnittsarealen för de ekologiska gårdarna är ca 46 hektar. Enligt lantbruksräkningen är de ekologiska jordbrukarna i Finland högre utbildade än övriga jordbrukare och företagarna är i medeltal yngre. Också i Finland har det skett en snabb ökning i efterfrågan på ekologiskt odlade livsmedel de senaste åren, men ändå är deras andel av värdet av alla livsmedel som köps i Finland under två procent. Den årliga tillväxten på marknaden för ekologiskt producerade livsmedel har de senaste tjugo åren varit över 10 procent.

Den 9 januari 2013 satte Finlands regering upp som mål att 20 procent av åkerarealen i Finland ska vara ekologiskt odlad 2020. Målet stöds av statsrådets principbeslut av den 16 maj 2013 Regeringens program för utveckling av ekobranschen och målen för utvecklingen fram till år 2020.

2.4 Verkställigheten av EU:s lagstiftning om ekologisk produktion i Finland

Den ansvariga myndigheten för ordnandet av tillsynen över den ekologiska produktionen är jord- och skogsbruksministeriet.

Tillsynen är ordnad så att Livsmedelssäkerhetsverket är den centralmyndighet som styr tillsynen och för register över odlare samt aktörer som tillverkar, låter tillverka, importerar och bedriver partihandel med ekologiskt producerade livsmedel och foder. Livsmedelssäkerhetsverket utövar tillsyn över dem som tillverkar, låter tillverka, importerar, exporterar och bedriver partihandel med ekologiskt producerade livsmedel och foder samt packerier som förpackar ekologiskt utsäde. Livsmedelssäkerhetsverket ger också anvisningar för kontrollen av den ekologiska produktionen och sköter betalningarna i anknytning till kontrollverksamheten, utbildar kontrollörer och gör upp årliga tillsynsplaner och rapporterar om tillsynen som en del av den fleråriga kontrollplan för livsmedels- och foderbranschen som krävs enligt kontrollförordningen.

Med hjälp av kontrollörer som auktoriserats av Livsmedelssäkerhetsverket utövar närings-, trafik- och miljöcentralen tillsyn över jordbrukarna och den förädling som sker på gårdsbruksenheter. Närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om godkännande av en jordbrukare och en gård till kontrollsystemet. Till närings-, trafik- och miljöcentralens uppgifter hör också marknadskontroll av ekologiskt producerade jordbruksprodukter.

För att effektivisera närings-, trafik- och miljöcentralernas verksamhet planeras det att man ska koncentrera funktionerna och specialisera sig på vissa tillsynsuppgifter. Att koncentrera tillsynen över den ekologiska produktionen ingår också i planerna för att man bättre ska kunna säkerställa kvaliteten på och resurserna för tillsynen. Ändringarna inverkar inte på denna proposition, eftersom de görs som en del av regleringen på lägre nivå.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utövar tillsyn över aktörer som framställer, importerar, exporterar, bedriver partihandel med och marknadsför ekologiskt producerade alkoholdrycker.

Tullen har till uppgift att utöva tillsyn över importen av ekologiskt producerade produkter från länder utanför EU. Tullen har också till uppgift att kontrollera att ekologiskt producerade livsmedel av icke-animaliskt ursprung som importerar till Finland från Europeiska unionens medlemsländer överensstämmer med kraven, när lossning och lagring av livsmedelspartier av dessa sker i Finland.

För tillsynen över saluföring av ekologiskt producerade livsmedel i detaljhandeln svarar de tillsynsmyndigheter som avses i livsmedelslagen (23/2006).

Med stöd av självstyrelselagen för Åland (1144/1991) gäller på Åland landskapslagen om kontroll av ekologisk jordbruksproduktion (ÅFS 1995:52), som senast har ändrats genom lag 2012:29.

I landskapet Åland är det Ålands landskapsregering som svarar för tillsynen över aktörerna och registret över dem, med undantag för ekologiskt producerade alkoholdrycker och ekologiskt producerad sprit.

Tillsynsobjekt och resurser som använts för tillsynen

År 2012 omfattades 4 880 företag i Fastlandsfinland av tillsynen över den ekologiska produktionen. Av dessa var 4 188 jordbruksföretag och ca 700 var tillverkare, förpackare, importörer av eller partiaffärer för livsmedel och foder. Av de aktörer som omfattades av tillsynen utgjorde jordbruksföretag och övriga primärproducenter 86 procent. I aktörernas lokaler utfördes sammanlagt 6 353 kontroller. Den arbetsvolym som Livsmedelssäkerhetsverket och närings-, trafik- och miljöcentralerna har använt för tillsynen över den ekologiska produktionen och administrationen av den har uppgått till i medeltal ca 40 årsverken. Av denna volym utgör Livsmedelssäkerhetsverkets andel ca 10 årsverken och närings-, trafik- och miljöcentralernas ca 16 årsverken. Till kontroller som utförts som köpta tjänster har det gått åt ca 13 årsverken. Förvaltningsbesluten om dessa kontroller fattas alltid av myndigheterna.

Till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens tillsyn över ekologisk produktion hörde 2012 ca 65 företag, dvs.

cirka en procent av den sammanlagda mängd aktörer som omfattades av tillsynen över den ekologiska produktionen. Tillsynen sker i huvudsak i samband med den tillsyn över näringsidkare som det föreskrivs om i alkohollagen (1143/1994) och med hjälp av det alkoholnäringsregister som beskrivs i den lagen. Den arbetsvolym som används för tillsynen motsvarar ca 0,5 årsverken.

Kostnaderna för tillsynen

Prestationer i anknytning till tillsynen över ekologisk produktion är avgiftsbelagda. Det föreskrivs om avgifterna i jord- och skogsbruksministeriets förordning om Livsmedelssäkerhetsverkets avgiftsbelagda prestationer (1056/2012) och i social- och hälsovårdsmi-

nisteriets förordning om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens avgiftsbelagda prestationer (151/2012).

Totalkostnaderna för tillsynen 2012 var för Livsmedelssäkerhetsverkets, närings-, trafik- och miljöcentralernas och de köpta tjänsternas del sammanlagt ca 3 109 000 euro och de avgifter som togs ut av aktörerna uppgick till ca 1 981 000 euro. Kostnadssambandet i den avgiftsbelagda verksamheten har varit bra. Den avgiftsfria verksamhetens andel utgörs av myndighetskostnader som uppkommer bl.a. av myndighetsuppgifter som grundar sig på EU-rättsakter, av nationella expertuppgifter och av skyldigheten att ge verksamhetsutövarna råd om efterlevnaden av rättsakter och författningar.

Kostnaderna för tillsynen och prestationer vid Livsmedelssäkerhetsverket och närings-, trafik- och miljöcentralerna* 1 000 euro

	2008	2009	2010	2011	2012**
totalkostnader	2 154	2 228	2 411	2 529	3 109
kostnader för den avgiftsbelagda verksamheten	1 320	1 602	1 590	1 719	1 727
inkomster från den avgiftsbelagda verksamheten	1 357	1 445	1 572	1 737	1 981
kostnadssamband, procent	103	90	99	101	115
total arbetsvolym (årsverken)	38	41	40	39	48
prestationer (st.)	6 126	6 370	6 531	6 741	6 433

* Inkluderar inte Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens prestationer och kostnader, som 2012 var ca 35 000 euro.

** År 2012 tog myndigheten i bruk ett nytt datasystem, vilket tillfälligt gjorde att antalet årsverken ökade.

Verkställighet och genomförande av tillsynen 2012

EU:s lagstiftning förutsätter att alla aktörer som omfattas av tillsynen kontrolleras minst en gång om året. Livsmedelssäkerhetsverket gör årligen upp en detaljerad tillsynsplan och tillsynsberättelse som en del av livsmedelskedjans nationella rapportering, som grundar sig på kontrollförordningen. Marknadskontrollen av ekologiskt producerade

livsmedel har genomförts som en del av marknadskontrollen av livsmedel enligt livsmedelslagen.

Livsmedelssäkerhetsverkets och närings-, trafik- och miljöcentralernas kontroller genomfördes i enlighet med tillsynsplanen. Dessutom gjordes nästan 200 extra kontroller, som riktades särskilt mot gårdar med animalieproduktion. Cirka 5 procent av gårdarna och ungefär en tredjedel av aktörerna

inom livsmedelsbranschen gavs anmärkningar om oegentligheter. Av påföljderna var 81 procent skriftliga anmärkningar och 19 procent marknadsföringsförbud. Sammanlagt meddelades 138 marknadsföringsförbud, dvs. till ca tre procent av aktörerna.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens kontroller av verksamhetsutövare inom alkoholbranschen genomfördes i enlighet med tillsynsplanen. Tillsyn över partihandeln utövades i huvudsak med hjälp av alkoholregistren. Ca 5 procent av aktörerna meddelades påföljder, som samtliga bestod av anmärkningar, totalt 3 stycken. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården meddelade inga marknadsföringsförbud.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Målet med proposition är att genom bestämmelser på lagnivå verkställa EU-lagstiftningen om ekologisk produktion och ekologiskt producerade livsmedel och foder. Målet är att revidera och modernisera den nationella lagstiftningen om ekologisk produktion med beaktande av de krav som följer av ändringar i den allmänna lagstiftningen, bl.a. grundlagen. Särskild vikt har dessutom fästs vid kostnadseffektivt ordnande av tillsynen samt förtydligande och modernisering av regleringen på lagnivå.

Det mest centrala innehållet i propositionen är verkställigheten av det kontrollsystem som krävs i rådets förordning och verkställigheten av marknadskontrollen av de produkter som hör till lagens tillämpningsområde. Målet är att garantera produkternas äkthet genom verkkningsfull och effektiv tillsyn. Tillsynen måste också vara jämlig med avseende på aktörerna och tillgången till tillsyn ska vara heläckande i alla delar av landet.

Dessutom bör det i lag föreskrivas om de bemyndiganden med stöd av vilka man genom bestämmelser på lägre nivå kan verkställa de detaljer som enligt rådets förordning ska bestämmas av medlemsstaterna i fråga om det ekologiska produktionssättet, definitionen av det och genomförandet av tillsynen

samt definiera vissa begrepp, som måste preciseras i nationell lagstiftning för förtydligande av EU-lagstiftningens krav.

3.2 Alternativ

Ordnanandet av tillsynen

EU-lagstiftningen möjliggör antingen en myndighetsbaserad tillsyn, en tillsyn som baserar sig på privata organ som godkänts av myndigheterna eller en kombination av dessa. I fem av EU:s medlemsländer finns det ett organ som baserar sig på myndighetstillsyn (eller ett organ som kan anses som sådant), i 18 länder ett system som baserar sig enbart på privata organ och i fyra länder en kombination av dessa. I Finland har man sedan fördraget om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet började tillämpas använt sig av ett kontrollsystem som baserar sig enbart på myndigheter.

Kontrollsystemet skulle delvis kunna genomföras också med hjälp av godkända privata organ.

En övergång till privata organ kan dock inte ske direkt, utan myndigheten måste tillhandahålla de tidigare tjänsterna jämsides med de privata organen i hela landet under en lång tid. Privata kontrollorgan skulle, enligt den utredning som gjorts, sannolikt ta ut högre tillsynsavgifter av verksamhetsutövarna än vad myndigheterna gör. På grund av EU-lagstiftningens krav ökar de fysiska kontrollerna hos aktörerna med åtminstone 10 procent jämfört med den tillsyn som myndigheterna utövar i nuläget. Detta beror på de högre krav i fråga om antalet kontroller som EU-lagstiftningen ställer på privata kontrollorgan jämfört med myndigheter. Kraven på obligatorisk ackreditering av de privata kontrollorganen och inrättande av de data- och kvalitetssystem som krävs ökar dessutom kostnaderna för dessa organ.

Ett kontrollsystem som genomförs med hjälp av privata organ förutsätter enligt EU-lagstiftningen dock alltid att vissa funktioner sköts av en myndighet. Dessa funktioner är bland annat godkännande av privata organ och tillsyn över deras verksamhet, register över aktörer och förökningsmaterial, olika tillstånd, sanktioner och gränsbevakning

samt anvisningar för produktionen och rapportering om tillsynen. Det innebär alltså att inga personalresurser frigörs hos myndigheten under de första verksamhetsåren, utan mängden myndighetsarbete ökar i och med förfarandena för godkännande av och tillsyn över de privata organen. Detta kräver att flera nya tjänster inrättas för skötseln av de nya uppgifterna i ett tidigt skede av verksamheten. Behovet av personalresurser kan antas minska en aning efter en övergångsperiod när läget har stabiliserat sig och myndigheternas verksamhet och verksamhetsmodeller slutligen har preciserats.

Den nuvarande myndighetstillsynen i Finland kan anses vara mycket kostnadseffektiv, eftersom kontrollerna har lagts ut på entreprenad till yrkeskunniga auktoriserade kontrollörer. Vid bedömningen av de tillsynsavgifter som tas ut av verksamhetsutövarna kan avgifterna i Finland anses vara genomsnittliga och till vissa delar också lägre än genomsnittet, jämfört med de avgifter som tas ut i övriga EU-länder. Tillsynsavgifterna för t.ex. en medelstor växtodlingsgård som omfattas av tillsynen över ekologisk produktion är ca 500 euro om året, vilket i snitt motsvarar ca 2 procent av gårdens försäljningsinkomster. Om man jämför tillsynsavgifterna i Finland med de avgifter som de privata kontrollorganen i Sverige tar ut kan man på ett allmänt plan konstatera att avgifterna för små växtodlingsgårdar och företag som förädlar livsmedel är högre i Sverige än i Finland, och avgifterna för medelstora växtodlingsgårdar och mjölkgårdar är i samma storleksklass.

Finland har haft som mål att minska antalet kontroller hos aktörerna på basis av en riskbedömning. Detta förutsätter dock att EU-lagstiftningen ändras.

I EU pågår en totalreform av lagstiftningen både när det gäller rådets förordning och kontrollförordningen. Minimikraven för hur tillsynen ska ordnas och hur ofta kontrollerna ska utföras kan ändras i betydande grad i och med reformen. Det kommer sannolikt att ta flera år innan förordningarna är klara. Eventuella ändringar uppskattas träda i kraft tidigast 2017–2018.

Om man som helhet bedömer alternativet att godkänna privata organ, kan det för närvarande inte anses ändamålsenligt att ens

delvis överföra tillsynsuppgifter på dem. I det nuvarande kontrollsystemet utnyttjas privata kontrolltjänster redan kostnadseffektivt, eftersom nästan alla kontroller utförs i form av köpta tjänster.

Särskilda lagstiftningsfrågor som gäller den ekologiska produktionen

Rådets förordning är direkt bindande för medlemsländerna, och utgångspunkten är att man inte kan utfärda nationella bestämmelser om den produktion eller de produkter som hör till förordningens tillämpningsområde.

Rådets förordning tillämpas inte på storköksverksamhet, men det konstateras att medlemsstaterna får tillämpa nationella regler, eller, om sådana saknas, privata standarder för märkning och kontroll av produkter som härrör från storköksverksamhet. I Finland har det inte ansetts nödvändigt att utfärda bestämmelser för storkök som serverar ekologiska produkter. Styrningen har i stället skett inom branschen på dess eget initiativ, inom programmet "Portaat Luomuun" som genomförs av EkoCentria i anslutning till Savon koulutuskuntayhtymä. Storkök som bereder ekologiska produkter omfattas av livsmedelstillsynen enligt livsmedelslagen och eventuell marknadsföring som är vilseledande för konsumenten kan man ingripa i med de metoder som anges i livsmedelslagen.

Till vissa delar har det dock överlåtits åt medlemsstaterna att bestämma om vissa av de produkter som hör till förordningens tillämpningsområde, tills detaljerade genomförandeakter om produkterna har antagits. Till dessa hör enligt artikel 42 i rådets förordning produktionsreglerna för vissa djurarter, vissa vattenlevande växter och vissa mikroalger, t.ex. detaljerade bestämmelser om vildsvin och hägnat vilt. Ett alternativ till lagstiftning är att nationella privata produktionsregler godkänns för dessa arter. I Finland har man hittills inte sett något behov av lagstiftning för dessa arter.

Dessutom får det enligt en övergångsbestämmelse i verkställighetsförordningen tills vidare nationellt utfärdas detaljerade förädlingsregler om foder för sällskapsdjur eller godkännas privata produktionsbestämmelser

som gäller dem. I Finland har man inte sett något behov av att utfärda sådana nationella regler, och inga privata produktionsbestämmelser har lagts fram för godkännande.

I Finland har man genom nationella författningar varit tvungen att ge definitioner som preciserat rådets förordning och dess verkställighetsförordning samt en del tekniska detaljer.

3.3 De viktigaste förslagen

Förslaget baserar sig på ett myndighetssystem, där de nuvarande tillsynsmyndigheterna Livsmedelssäkerhetsverket, närings-, trafik- och miljöcentralerna och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården fortsätter att sköta tillsynen. I genomförandet av kontroller fortsätter man använda kontrollörer som auktoriserats för uppgiften, eftersom det möjliggör en tillräcklig flexibilitet om antalet kontroller ändras.

Enligt förslaget stärks Livsmedelssäkerhetsverkets roll som expert och nationell behörig myndighet som leder och styr tillsynen. Som centralmyndighet svarar Livsmedelssäkerhetsverket också för kontakterna med och rapporteringen av resultaten av tillsynen till kommissionen.

Enligt förslaget ska Tullen fortsätta övervaka importen av ekologiskt producerade produkter från tredjeländer. Med befogenheter enligt livsmedelslagen ska Tullen också fortsättningsvis övervaka att livsmedel av icke-animaliskt ursprung som sänds till Finland från Europeiska unionens medlemsländer motsvarar livsmedelsbestämmelserna vid lossning och lagring av dem i Finland.

Dessutom föreslås det att det i livsmedelslagen tas in en hänvisning till Europeiska unionens lagstiftning om ekologisk produktion för att tydliggöra de förfaranden som ska tillämpas i samband med marknadskontroll i enlighet med denna lag. Förslaget inverkar inte på marknadskontrollen av ekologiskt producerade produkter, som sköts av närings-, trafik- och miljöcentralerna, Livsmedelssäkerhetsverket, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och övriga tillsynsmyndigheter som avses i livsmedelslagen.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheterna

Målet är att författningarna om ekologisk produktion ska uppfylla kraven i grundlagen. Propositionen motsvarar i huvudsak gällande författningar. Propositionen ändrar inte uppgiftsfördelningen mellan olika aktörer. Propositionen har därmed inga direkta statsfinansiella konsekvenser och inte heller några konsekvenser för verksamhetsutövarnas kostnader. Propositionen beräknas i någon mån öka Livsmedelssäkerhetsverkets uppgifter när det gäller planering och styrning, men dessa uppgifter beräknas inte kräva några ytterligare resurser. Propositionen har därmed inte heller några konsekvenser för myndigheternas verksamhet och medför inga större utgifter för staten.

Oberoende av propositionen kommer genomförandet av regeringens program för utveckling av ekobranschen sannolikt på lång sikt att öka antalet verksamhetsutövare som omfattas av tillsynen, vilket kräver att tillsynsmyndigheterna har tillräckliga resurser för att genomföra tillsynen i den omfattning som EU-lagstiftningen kräver. De kostnader som detta medför kan dock till största delen täckas med de tillsynsavgifter som tas ut av verksamhetsutövarna. En ökning av antalet verksamhetsutövare i enlighet med målet för utvecklingsprogrammet uppskattas öka antalet kontroller från nuvarande 6 400 kontroller per år med högst 40 procent till år 2020, vilket innebär ca 9 000 kontroller per år. På grund av den totalreform av lagstiftningen om ekologisk produktion som inleds i EU är det osäkert hur stort antalet kontroller blir.

4.2 Konsekvenser för miljön

Propositionen anses inte ha några betydande konsekvenser för miljön. Propositionen bidrar dock till att skapa en möjlighet att på ett ekonomiskt hållbart sätt använda odlingsmetoder som påverkar miljön på ett positivt sätt. Propositionen kan bidra till att ekologisk odling blir allmännare, vilket bland

annat ökar mångfalden i naturen och minskar kemikaliebelastningen på miljön t.ex. från användningen av växtskyddsmedel.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

Syftet med propositionen är att skapa förutsättningar för en kostnadseffektiv tillsyn och därmed bidra till att målet för regeringens utvecklingsprogram, att öka den ekologiska produktionen, uppnås.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Under beredningen av förslaget har det gjorts en utredning om tillsynen över den ekologiska produktionen och om olika alternativ för genomförande (utredningsman Sampsa Heinonen 15.10.2012). Olika alternativ för ordnande av tillsynen har också diskuterats med de viktigaste intressentgrupperna. Dessutom har det ordnats en omfattande frågestund för intressentgrupperna, särskilt om olika alternativ för ordnande av tillsynen.

Under beredningen har man också tagit emot ett initiativ från Förbundet för Ekologisk Odling rf om införande av ett privat kontrollorgan och bedömt ett sådant organs verksamhetsmöjligheter. I de diskussioner som fördes i samband med lagberedningen kom det fram att övriga centrala intressentgrupper ville behålla den nuvarande myndighetstillsynen.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om tillsyn över ekologisk produktion och lag om ändring av 3 och 5 § i livsmedelslagen har sänts på remiss till justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, inrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Ålands landskapsregering, närings-, trafik- och miljöcentralerna, Livsmedelssäkerhetsverket, Tullen, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Landsbygdsverket, Polisstyrelsen, Forskningscen-

tralen för jordbruk och livsmedelsekonomi MTT, institutionen för lantbruksvetenskaper vid agrikultur-forstvetenskapliga fakulteten vid Helsingfors universitet, Finska ekologiska forskningsinstitutet, Livsmedelsindustriförbundet rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Finlands Dagligvaruhandel rf, Siemenkauppiaitten Yhdistys ry, Biodynaaminen yhdistys - Biodynamiska föreningen ry, Puutarhaliitto - Trädgårdsförbundet ry, Kauppapuutarhaliitto - Handelsträdgårdsförbundet ry, Förbundet för Ekologisk Odling rf, ProAgria Keskusten Liitto ry, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf, Pro Luomu ry, Agrologien liitto ry, Agronomförbundet rf, Suomen Siipikarjaliitto - Finlands Fjäderfärförbund ry, Eläinten hyvinvointikeskus, Finlands Veterinärförbund rf, SEY Finlands Djurskyddsförbunds förbund rf, Finlands Fiskodlarförbund rf, Finlands Kommunförbund rf, Finlands Biodlares Förbund FBF rf, Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry, Turism- och Restaurangförbundet rf och Spannmålsbranschens samarbetsgrupp VYR.

Sammanlagt gavs 24 remissutlåtanden. I utlåtandena ansågs det att förslaget till största delen motsvarar nuläget. Utlåtandena innehöll ställningstaganden och förslag till preciseringar både i fråga om lagarna och motiveringen. Dessa förslag har man använt sig av vid den fortsatta beredningen och de har beaktats till så stor del som möjligt. Bland annat har straffbestämmelserna preciserats, och man har tagit i bruk termen "utrymmen som används för boende av permanent natur" för att tydliggöra att rätten att utföra kontroller omfattar produktionsbyggnaderna på en aktörs gård.

Utlåtandena om förslaget innehöll positiva kommentarer om att tillsynen fortsätter att vara en statlig uppgift. I en del av utlåtandena förhöll man sig positivt också till en privatisering av tillsynen, och man hade önskat en ännu närmare granskning av olika alternativ. I en del av utlåtandena uttrycktes en viss oro för om personalresurserna räcker till och hur de kommer att allokeras. I utlåtandena tog man fasta på att verksamheten är avgiftsbelagd, att aktörerna behandlas jämlikt samt att aktörerna och tillsynen är pålitliga. Förbun-

det för Ekologisk Odling rf och Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry föreslog att tillsynen över den ekologiska odlingen ska vara avgiftsfri, som i Danmark. Enligt gällande bestämmelser är huvudregeln dock att verksamheten är avgiftsbelagd. I utlåtandena framfördes ett behov av att utveckla kontakterna och samarbetet mellan olika parter.

De djurskyddsorganisationer som gav remissutlåtanden föreslog dessutom att uppbindning av nötkreatur på små gårdar ska förbjudas. I fråga om de små gårdarna motsvarar förslaget gällande praxis, som överensstämmer med EU:s lagstiftning. Också

stärkandet av tillsynsmyndigheternas och de auktoriserade kontrollörernas utbildning och sakkunskap noterades i utlåtandena. Enligt förslaget ska dock inga krav på formell utbildning tas in i lagen, eftersom det skulle innebära en betydande administrativ börda när det gäller ordnande av utbildning.

Jord- och skogsbruksministeriet ordnade den 25 februari 2014 ett informationsmöte för dem som gett utlåtanden. Där behandlades propositionen och de viktigaste ändringarna som gjorts till följd av utlåtandena. De närvarande vid informationsmötet hade ingenting att anmärka på de föreslagna ändringarna.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om tillsyn över ekologisk produktion

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att lagen tillämpas på tillsynen över verkställigheten och efterlevnaden av Europeiska unionens bestämmelser om ekologisk produktion och märkning av ekologiskt producerade produkter till den del det inte föreskrivs om dem med stöd av någon annan lag. I lagen föreskrivs det inte i större omfattning än i EU:s lagstiftning om produkter, produktion eller tillämpningsområde.

I paragrafen räknas de EU-förordningar som hör till lagens tillämpningsområde och som tillämpas som sådana upp. EU:s lagstiftning förutsätter i praktiken nationella verkställighetsåtgärder som till sin natur ofta är tekniska detaljer som medlemsstaterna själva får bestämma om. Innehållet i EU-lagstiftningen beskrivs i avsnitt 2.1 och 2.2 i allmänna motiveringen. I paragrafen nämns dessutom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd (kontrollförordningen). Också rådets förordning och den EU-lagstiftning som utfärdats med stöd av den omfattas av kontrollförordningen, med beaktande av den ekologiska produktionens särdrag.

Sådana bestämmelser i lagen där det hänvisas till EU eller EU:s medlemsstater tillämpas också på Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och dess medlemsstater i den omfattning som avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet förutsätter.

2 §. Förhållande till annan lagstiftning. För att skapa klarhet i marknadskontrollen av ekologiskt producerade livsmedel, foder, alkoholdrycker, sprit, utsäde och plantmaterial konstateras det i paragrafen att livsmedelslagen, foderlagen, alkohollagen, lagen om handel med utsäde och lagen om plantmaterial tillämpas på marknadskontrollen av dessa

produkter. Med marknadskontroll avses produktkontroll som utförs av myndigheterna och genom vilken det säkerställs att de produkter som finns på marknaden uppfyller kraven.

3 §. Definitioner. I lagförslagets 3 § finns en sammanställning av definitionerna av de centrala begrepp som förekommer i lagen. Huvuddelen av de föreslagna definitionerna baserar sig på definitioner som används antingen i lagar eller EU-rättsakter. I de föreslagna definitionerna hänvisas det därför till lagarna eller rättsakterna i fråga.

Enligt 1 punkten avses med ekologiskt producerade produkter jordbruksprodukter, foder, livsmedel, alkoholdrycker och sprit vilka vid marknadsföringen får förses med märkning som hänvisar till ekologiskt produktionsätt i enlighet med rådets förordning.

Enligt 2 punkten avses med jordbruksprodukter produkter som härstammar från jordbruket, såsom spannmål, grönsaker och levande djur, samt vattenbruksprodukter och havsalger.

Enligt 3 punkten avses med aktör en fysisk eller juridisk person enligt definitionen i artikel 2 d i rådets förordning.

Enligt 4 punkten avses med livsmedel ett livsmedel enligt 6 § 1 punkten i livsmedelslagen, så som det definieras i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.

Enligt 5 punkten avses med foder foder enligt 5 § 1 punkten i foderlagen, så som det definieras i artikel 3.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet. Enligt den punkten avses med foder alla ämnen eller produkter, inbegripet tillsatser, och oberoende av om de är bearbetade, delvis bearbetade eller obearbetade, som är avsedda för utfodring av djur.

Enligt 6 punkten avses med vattenbruk vattenbruk enligt artikel 2 g i rådets förordning, så som det definieras i artikel 3 d i rådets förordning (EG) nr 1198/2006 om Europeiska fiskerifonden. I den förordningen avses med vattenbruk uppfödning eller odling av vattenorganismer med metoder som är avsedda att öka produktionen av organismen i fråga utöver miljöns naturliga kapacitet. Organismerna förblir en fysisk eller juridisk persons egendom under uppfödningen eller odlingen och fram till och med skörden.

Enligt 7 punkten avses med alkoholdryck sådan i 3 § 2 mom. 1 punkten i alkohollagen avsedd alkoholdryck som innehåller högst 80 volymprocent etylalkohol.

Enligt 8 punkten avses med sprit sådan i 3 § 2 mom. 4 punkten i alkohollagen avsedd sprit som innehåller etylalkohol eller en sådan vattenlösning av etylalkohol som innehåller mer än 80 volymprocent etylalkohol och som inte är denaturerad.

Enligt 9 punkten avses med styrkande dokumentation ett sådant styrkande dokumentation som avses i artikel 68 i verkställighetsförordningen och som aktörer kan använda för att påvisa att de omfattas av tillsynen.

Enligt 10 och 11 punkten avses med import och export import från och export till länder som inte är medlemmar i Europeiska unionen.

2 kap. Tillsynsmyndigheter och tillsyn

4 §. Jord- och skogsbruksministeriet. Den allmänna styrningen av tillsynen och av planeringen av tillsynen över ekologiskt producerade produkter och ekologisk produktion ska enligt förslaget fortfarande höra till jord- och skogsbruksministeriet.

6 §. Livsmedelssäkerhetsverket. Enligt förslaget är Livsmedelssäkerhetsverket centralmyndighet för tillsynen över ekologisk produktion och ekologiskt producerade produkter. Livsmedelssäkerhetsverket har till uppgift att på riksnivå planera, styra och utveckla tillsynen över den ekologiska produktionen och ekologiskt producerade produkter samt över deras import och export.

I 2 mom. beskrivs vilka områden som Livsmedelssäkerhetsverket ska utöva tillsyn över. Livsmedelssäkerhetsverkets uppgifter

motsvarar för närvarande de uppgifter som Livsmedelssäkerhetsverket har enligt gällande lagstiftning. Alkoholpreparat hör enligt gällande bestämmelser till livsmedel och därmed till Livsmedelssäkerhetsverkets tillsynsområde. Tillsynen inbegriper tillsyn över både aktörer och verksamhet.

Enligt 3 mom. är Livsmedelssäkerhetsverket den behöriga myndighet som avses i den EU-lagstiftning som hör till lagens tillämpningsområde, om inte något annat föreskrivs nedan. Dessutom svarar Livsmedelssäkerhetsverket för de meddelanden till och det informationsutbyte med kommissionen och övriga EU-medlemsländer som EU:s lagstiftning förutsätter med hjälp av det elektroniska system för informationsutbyte som kommissionen kräver. Bestämmelser om anmälningsförfaranden och tidsfrister i anslutning till dem finns bl.a. i artiklarna 47, 92a och 92f i verkställighetsförordningen. Övriga uppgifter som ska meddelas är t.ex. vilka myndigheter som utsetts till nationella tillsynsmyndigheter samt deras kodnummer.

6 §. Närings-, trafik- och miljöcentralen. Enligt förslaget ska närings-, trafik- och miljöcentralerna i enlighet med gällande praxis sköta tillsynen över produktionen av ekologiskt producerade jordbruksprodukter och producenterna av ekologiska jordbruksprodukter. Dessutom ska de utöva tillsyn över saluföring i detaljförsäljningen av ekologiskt producerade jordbruksprodukter. Närings-, trafik- och miljöcentralerna skall också utöva tillsyn över sådan bearbetning av jordbruksprodukter som ska betraktas som framställning i ringa grad. Som framställning i ringa grad betraktas framställning med låg förädlingsgrad, dvs. bearbetning av egna jordbruksprodukter på en gård, såsom framställning av mjöl, gryn och flingor eller skalning, delning och förpackning av rotfrukter. Livsmedelssäkerhetsverket ska vid behov ge närings-, trafik- och miljöcentralerna anvisningar om vad som avses med sådan bearbetning av jordbruksprodukter som ska betraktas som framställning i ringa grad.

I 2 mom. räknas de punkter i verkställighetsförordningen upp där närings-, trafik- och miljöcentralen i stället för Livsmedelssäkerhetsverket är den behöriga myndighet som avses i EU-lagstiftningen. Alla dessa

punkter anknyter till skötseln av de uppgifter som enligt 1 mom. hör till närings-, trafik- och miljöcentralerna.

7 §. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. I paragrafen föreslås det att Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården i enlighet med gällande praxis ska utöva tillsyn över framställning, uppdrag för framställning, lagring, saluföring av samt partihandel med alkoholdrycker och sprit. Med avvikelse från 5 § 2 mom. utövar verket också tillsyn över aktörer som bedriver import och export av ekologiskt producerade alkoholdrycker och ekologiskt producerad sprit.

8 §. Tullen. Tullens uppgift är enligt den föreslagna paragrafen att i enlighet med gällande praxis övervaka importen av ekologiskt producerade jordbruksprodukter, livsmedel, foder, alkoholdrycker och sprit enligt vad som föreskrivs om detta i rådets förordning och i lagstiftning som utfärdats med stöd av den. Importörer som hör till kontrollsystemet övervakas antingen av Livsmedelssäkerhetsverket eller Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Tullen kan undersöka produkter av icke-animaliskt ursprung. Livsmedelssäkerhetsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska vid behov bistå Tullen i undersökningen av produkter.

Uppgifter i enlighet med importförordningen sköts av Tullen. I artikel 15 i importförordningen har ingen beslutanderätt klart föreskrivits för Tullen. För att åtgärda denna oklarhet föreslås det i paragrafens 2 mom. att Tullen i enlighet med gällande praxis ska besluta om avlägsnande av uppgifter om ekologiska produktionsmetoder från märkning på, reklam och annonsering för samt medföljande dokument till ekologiska produkter så som avses i artikel 15 i importförordningen, om produkterna inte uppfyller kraven i lagen eller EU-lagstiftningen.

9 §. Kontroll- och tillsynsplaner. I paragrafen föreslås det att Livsmedelssäkerhetsverket ska utarbeta en flerårig nationell kontrollplan i enlighet med artikel 92f i verkställighetsförordningen. Kontrollplanen ska innehålla en beskrivning av uppbyggnad och organisation av systemen i anknytning till den ekologiska produktionen och av strate-

giska mål för, prioritetsordning inom och allmän organisation av tillsynen.

Utöver den fleråriga nationella kontrollplanen ska Livsmedelssäkerhetsverket årligen utarbeta en tillsynsplan, med hjälp av vilken man klargör hur Livsmedelssäkerhetsverket och närings-, trafik- och miljöcentralerna riktar tillsynen, vad som ska kontrolleras och vad man ska ta prover av. I den årliga tillsynsplanen ska man närmare bestämma innehållet i kontrollerna, tillsynsobjekten och riskbedömningen av dem med beaktande av kraven i den EU-lagstiftning som nämns i 1 §. Tillsynsplanen kan enligt behov omfatta även andra delområden som är betydande med tanke på tillsynen, såsom kommunikation och information. Det främsta syftet med tillsynsplanen är att styra tillsynen och främja en långsiktig och planmässig tillsyn.

I 3 mom. föreslås det att Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska utarbeta en motsvarande årlig tillsynsplan om den tillsyn som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utövar.

10 §. Utvärdering av tillsynen. I paragrafen föreslås det att Livsmedelssäkerhetsverket planmässigt ska göra eller låta göra en utvärdering av det allmänna genomförandet av tillsynen i enlighet med de årliga tillsynsplanerna samt se efter att planerna följs. Föremålet för utvärderingen och tillsynen kan i praktiken vara Livsmedelssäkerhetsverkets eget, närings-, trafik- och miljöcentralernas, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens och de auktoriserade kontrollörernas tillsynsarbete.

I artikel 4.6 i kontrollförordningen konstateras det att de behöriga myndigheterna ska utföra interna revisioner eller låta utföra externa revisioner och med beaktande av resultaten vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att de uppfyller målen i denna förordning. Dessa revisioner ska bli föremål för oberoende granskning och genomföras på ett sätt som tillåter insyn. Revision definieras i artikel 2.6 i kontrollförordningen som en systematisk och oberoende undersökning för att avgöra om verksamheter och resultat från dessa överensstämmer med planerade åtgärder och om åtgärderna har genomförts på ett effektivt sätt och är lämpliga för att nå målen.

11 §. Publicering av resultaten av tillsynen. I paragrafen föreslås det att Livsmedelssäkerhetsverket ska publicera resultaten av tillsynen. Sekretessbelagda uppgifter får dock inte offentliggöras. Livsmedelssäkerhetsverket ska dessutom publicera resultaten av utvärderingen av tillsynen. Närmare bestämmelser om publicering av resultaten av tillsynen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Att resultaten publiceras ökar insynen i verksamheten och effektiviserar tillsynen. De resultat av tillsynen som ska publiceras är i allmänhet statistiska uppgifter om t.ex. de aktörer som omfattas av tillsynen, produkter och provmängder samt partier som strider mot bestämmelserna.

Resultaten av tullens importövervakning rapporteras i enlighet med gällande praxis som en del av den årliga nationella tillsynsberättelsen.

12 §. Auktoriserad kontrollör. Enligt förslaget ska Livsmedelssäkerhetsverket och närings-, trafik- och miljöcentralerna vid tillsynen av ekologiskt producerade produkter och ekologisk produktion kunna ta hjälp av kontrollörer som skriftligt har bemyndigats av Livsmedelssäkerhetsverket. De auktoriserade kontrollörerna är personer som står utanför den egentliga myndighetsorganisationen och som bistår myndighetstillsynen i kontrolluppgifter. När auktoriserade kontrollörer utför uppdrag som avses i denna lag tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar på dem. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Det är alltså ändamålsenligt att anförtro andra än myndigheter den verksamhet som avses i paragrafen, eftersom det i praktiken är nödvändigt att använda auktoriserade kontrollörer i kontrolluppgifter för att kontroll- och tillsynsverksamheten ska vara flexibel och effektiv. Att överföra uppgifterna till tillsynsmyndigheterna kan i nuläget inte an-

ses ändamålsenligt. Som auktoriserade kontrollörer fungerar i praktiken oftast personer som är anställda av rådgivningsorganisationer samt privatpersoner.

Enligt 2 mom. ska en auktoriserad kontrollör ha sådan sakkunskap och kompetens som krävs för att utföra kontroller inom det tillsynsområde som han eller hon skriftligen är auktoriserad för. Olika tillsynsområden är t.ex. växtproduktion, animalieproduktion, livsmedelsframställning samt handel med jordbruksprodukter eller livsmedel. I praktiken ansvarar Livsmedelssäkerhetsverket för att de auktoriserade kontrollörerna har kompetens för sina uppgifter. Innehållet i bemyndigandet samt kompetenskraven på kontrollörerna och övriga villkor kan variera beroende på kontrolluppgift, kontrollörens verksamhetsområde och/eller placeringsort och andra motsvarande faktorer. Den tillsynsmyndighet som är uppdragsgivare måste kontrollera att den auktoriserade kontrollören har det bemyndigande som krävs för det uppdrag som ska utföras. En auktoriserad kontrollör ska om en aktör så kräver visa upp ett skriftligt intyg över sitt bemyndigande.

I 3 mom. konstateras det att de auktoriserade kontrollörerna arbetar under Livsmedelssäkerhetsverkets och närings-, trafik- och miljöcentralernas tillsyn när de utför kontroller som myndighetstillsynen kräver. Ett beslut som fattas utifrån en kontroll utförd av en auktoriserad kontrollör ska dock alltid fattas av den tillsynsmyndighet på vars uppdrag kontrollen har gjorts.

De auktoriserade kontrollörerna omfattas av bestämmelsen i 40 kap. 11 § 5 punkten underpunkt b i strafflagen (39/1889), enligt vilken också den som deltar i beredningen av ett beslut som gäller offentlig makt genom att bl.a. ta prover eller utföra inspektioner är en person som utövar offentlig makt. På auktoriserade kontrollörer tillämpas förvaltningslagen (434/2004), språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003). På dem tillämpas också lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

13 §. Rätt att utföra kontroller och få uppgifter. I paragrafen föreslås det att det föreskrivs om tillsynsmyndigheternas och de

auktoriserade kontrollörernas rätt att utföra kontroller. Den som utför en kontroll har enligt förslaget rätt att för kontroller som hör till tillsynen få tillträde till odlingar och övriga områden, produktions- och lagerbyggnader och övriga byggnader och transportmedel samt att inspektera en aktörs bokföring, utföra andra kontroller och utan ersättning ta prover.

Paragrafens 2 mom. gäller kontroller som utförs i utrymmen som omfattas av hemfriden. En bostad och andra motsvarande utrymmen som används för långvarigt boende, t.ex. en husvagn, omfattas av hemfriden, som skyddas av grundlagen. Enligt den föreslagna lagen får en kontroll eller en provtagning i utrymmen som används för boende av permanent natur endast utföras av en myndighet och endast om det finns grundad anledning att misstänka att man har brutit eller bryter mot bestämmelserna i lagen eller bestämmelser i Europeiska unionens lagstiftning som hör till lagens tillämpningsområde på ett sätt som är straffbart enligt lagen. Dessutom måste kontrollen vara nödvändig för att utreda detta.

Enligt 3 mom. har tillsynsmyndigheterna och de auktoriserade kontrollörerna trots sekretessbestämmelserna rätt att av aktörer få uppgifter och dokument som är nödvändiga för tillsynen. Rätten att få information gäller alltså också sådana uppgifter som behövs för tillsynen och som gäller privat affärs- eller yrkesverksamhet eller en privatpersons ekonomiska ställning, vilka annars är sekretessbelagda. Bestämmelsen motsvarar gällande lagstiftning.

14 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. I paragrafen föreslås det att uppgifter som fås i samband med tillsynen trots sekretessbestämmelserna får lämnas ut till myndigheter som avses i lagen för utförande av uppgifter enligt lagen och den EU-lagstiftning som nämns i 1 §, till Landsbyggsverket i den omfattning som artikel 92.6 i verkställighetsförordningen kräver, till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredning av brott och till de tillsynsmyndigheter som avses i livsmedelslagen i den omfattning som marknadskontrollen av ekologiskt producerade livsmedel kräver.

Uppgifter som fås i samband med tillsynen är sekretessbelagda enligt vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och artikel 7 i kontrollförordningen. Enligt den artikeln ska tillsynsmyndigheten säkerställa en hög grad av insyn i sin verksamhet. Enligt artikel 7.3 i kontrollförordningen är sekretessbelagda uppgifter i övrig sekretess i samband med förundersökning eller pågående rättegång, personuppgifter, dokument som omfattas av ett undantag enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar samt den information som skyddas av nationell lagstiftning och gemenskapslagstiftning, särskilt när det gäller tystnadsplikt, sekretess vid överläggningar, internationella förbindelser och nationellt försvar.

15 §. Handräckning. Enligt paragrafen kan tillsynsmyndigheten få handräckning av polisen i enlighet med 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011). Handräckning kan komma i fråga om tillsynsmyndigheten hindras i sin tjänsteutövning. Enligt 2 mom. kan tillsynsmyndigheten i vissa fall vid behov också få handräckning av Tullen vid utförande av kontroller.

16 §. Europeiska unionens kontrollörers rätt att utföra kontroller och få uppgifter. Enligt paragrafen har Europeiska unionens kontrollörer samma rätt i förhållande till verksamhetsutövarna att utföra kontroller och få uppgifter som Finlands tillsynsmyndigheter har. Tillsynsmyndigheten ska dessutom samarbeta med Europeiska unionens kontrollörer.

19 §. Tillsynsmyndigheternas kodnummer. Enligt rådets förordning ska medlemsländerna ge ett kodnummer till de kontrollmyndigheter som utsetts att utföra kontrolluppgifter. Dessa kodnummer ska aktörerna använda i märkningen av sina produkter. I paragrafen föreslås det att bestämmelser om tillsynsmyndighetens kodnummer enligt artikel 27.10 i rådets förordning utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

3 kap. Kontrollsystemet för ekologisk
 produktion.

19 §. *Anmälan till kontrollsystemet för ekologisk produktion.* En aktör som marknadsför sina produkter med hänvisningar till ekologiskt produktionssätt ska anmäla sig till det kontrollsystem som anges i rådets förordning. Därför föreslås det i 1 mom. att en aktör som vill ansluta sig till kontrollsystemet för ekologisk produktion ska göra en anmälan om detta till den behöriga tillsynsmyndigheten. De uppgifter som anges i anmälan ska överensstämma med artikel 63.3 i verkställighetsförordningen.

Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om aktörer som inte behöver anmäla sig till kontrollsystemet för ekologisk produktion utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Artikel 28.2 i rådets förordning ger medlemsländerna en möjlighet att välja om de vill tillämpa kontrollsystemet på detaljförsäljning av produkterna. För närvarande har det i Finland inte ansetts nödvändigt att tillämpa kontrollsystemet på detaljhandeln.

20 §. *Anslutning till kontrollsystemet och registrering.* I 1 mom. beskrivs under vilka förutsättningar en aktör första gången ska ges styrkande dokumentation. Efter att den styrkande dokumentationen getts ska aktören anslutas till kontrollsystemet för ekologisk produktion genom att aktören förs in i registret över ekologisk produktion. Rätten att på ekologiskt producerade produkter och i marknadsföringen av dem använda en hänvisning till ekologiskt produktionssätt i enlighet med de förutsättningar som anges i rådets förordning börjar den dag då aktören har getts den styrkande dokumentationen. Rätten fortsätter till den dag då ett beslut om att avföra aktören ur kontrollsystemet har fattats, förutom om aktören har meddelats ett förbud eller föreläggande som grundar sig på den föreslagna lagen eller den EU-lagstiftning som hör till lagens tillämpningsområde.

I fråga om en aktör eller verksamhet som inte uppfyller kraven i 1 mom. och som inte kan anslutas till kontrollsystemet ska den behöriga tillsynsmyndigheten enligt 2 mom. fatta ett separat beslut.

20 §. *Anmälningar om ändringar i verksamheten.* En aktör ska anmäla ändringar i verksamheten till den behöriga tillsynsmyndigheten i enlighet med artikel 64 i verkställighetsförordningen. Anmälan ska göras t.ex. om en ny produktionsinriktning eller närproduktion av en helt ny djurart inleds. Den behöriga tillsynsmyndigheten ska bedöma om ändringen i verksamheten kräver en ny kontroll.

21 §. *Tillsynen över aktörer.* Den behöriga tillsynsmyndigheten ska enligt paragrafens 1 mom. utföra kontroller i enlighet med den årliga tillsynsplanen av en aktör som har anslutits till kontrollsystemet, enligt vad som krävs i EU-lagstiftningen. En kontroll kan också innehålla provtagning som gäller produkter. Enligt rådets förordning ska kontrollerna i regel utföras minst en gång om året. Ett undantag utgörs av partihandlare som endast behandlar färdigt förpackade produkter. Kontrollerna av sådana aktörer ska basera sig på riskbedömning.

Enligt 2 mom. ska aktören efter en kontroll ges styrkande dokumentation, om verksamheten uppfyller kraven i lagen och den EU-lagstiftning som hör till lagens tillämpningsområde. Den styrkande dokumentationen ska överensstämma med artikel 68 i verkställighetsförordningen. Den behöriga tillsynsmyndigheten ska fatta ett separat beslut om verksamheter eller produkter som inte uppfyller de föreskrivna kraven. En kontroll av en aktör kan också bestå av endast provtagning och då behöver tillsynsmyndigheten inte ge styrkande dokumentation.

22 §. *Utträde ur kontrollsystemet.* Enligt 1 mom. ska en aktör som vill utträda ur kontrollsystemet lämna en skriftlig anmälan om detta till den behöriga tillsynsmyndigheten. Beslutet om att avföra en aktör ur kontrollsystemet ska fattas av den behöriga tillsynsmyndigheten. Bestämmelser om förbud mot saluföring för viss tid finns i 32 §.

Enligt 2 mom. ska den registeransvarige avföra uppgifterna om aktören ur registret för ekologisk produktion senast fem år från det att aktören har avförts ur kontrollsystemet.

24 §. *Registeransvarig.* I paragrafen föreskrivs det att Livsmedelssäkerhetsverket för register över ekologisk produktion. I 5 § i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens in-

formationssystem (284/2008) finns närmare bestämmelser om den registeransvariges ansvar. Dessutom har närings-, trafik- och miljöcentralerna rätt att använda och uppdatera uppgifterna i registret i den omfattning som dess uppgifter enligt 6 § i den föreslagna lagen kräver.

I 2 mom. föreskrivs det att Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården med avvikelse från 1 mom. är registeransvarig i fråga om de aktörer som avses i 7 §. Till denna del förs register med stöd av 44 § i alkohollagen.

24 §. Registret över ekologisk produktion. I registret över ekologisk produktion ska antecknas aktörernas och tillsynsobjektens identifikationsuppgifter, utförda kontroller och delgiven styrkande dokumentation samt andra motsvarande uppgifter som är nödvändiga med tanke på denna lag, EU:s lagstiftning och tillsynen. Som identifikationsuppgifter ska antecknas aktörens namn, fastighetsbeteckning, lägenhetsnummer samt företags- och organisationsnummer och övriga kontaktuppgifter såsom aktörens och tillsynsobjektens adress. I registret ska också antecknas eventuella påföljder till följd av bristande efterlevnad av bestämmelserna i rådets förordning eller den föreslagna lagen, uppföljningen av påföljderna samt övriga anmärkningar och uppmaningar som tillsynsmyndigheten gett aktören och uppföljningen av dessa. Eftersom verkställighetsförordningen i praktiken hela tiden har ändrats, t.ex. när det gäller minimikraven för tillsynen över aktörer, föreslås det att det ska vara möjligt att i registret föra in även andra uppgifter som är nödvändiga för tillsynen och som inte innehåller sådana känsliga uppgifter som avses i 11 § i personuppgiftslagen (523/1999).

På insamling och registrering av personuppgifter samt användning och överlåtande av uppgifter som förts in i registret tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

25 §. Register över förökningsmaterial. Enligt paragrafen ska Livsmedelssäkerhetsverket så som bestäms i artiklarna 48–56 i verkställighetsförordningen och i enlighet med gällande praxis föra register över de arter och

sorter för vilka ekologiskt producerat utsäde eller ekologiskt producerad utsädespotatis finns att tillgå. Enligt samma förfaranden ska det föras register över annat förökningsmaterial än utsäde och utsädespotatis. Registret över förökningsmaterial ska regelbundet uppdateras på basis av de uppgifter som fås av leverantören av förökningsmaterialet.

26 §. Offentliggörande av styrkande dokumentation. Enligt paragrafen ska Livsmedelssäkerhetsverket offentliggöra uppdaterad styrkande dokumentation. Offentliggörandet måste göras på ett sådant lämpligt sätt som föreskrivs i artikel 92b i verkställighetsförordningen. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska på motsvarande sätt offentliggöra uppdaterad styrkande dokumentation om de aktörer som verket utövar tillsyn över. Offentliggörandet av den styrkande dokumentationen överensstämmer med gällande praxis.

4 kap. Ekologisk produktion i vissa fall

27 §. Uppbindning av nötkreatur på små gårdar. Enligt paragrafen kan närings-, trafik- och miljöcentralen i enlighet med gällande praxis bevilja ett tillstånd enligt artikel 39 i verkställighetsförordningen att hålla nötkreatur bundna på en gård vars sammanlagda antal nötkreatur motsvarar högst 30 djurenheter. De nötkreatur som hålls bundna ska användas i mjölkproduktion eller dikoproduktion. Som nötkreatur anses kvigor och kor som fötts upp för mjölk- eller dikoproduktion. Hit räknas också tjurar som används för avel i samband med mjölk- och dikoproduktion. Närmare bestämmelser om grunderna för beräkning av djurenheter får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Enligt artikel 39 i verkställighetsförordningen är en förutsättning för att hålla nötkreatur bundna att de har tillgång till bete under betesperioden och att de minst två gånger i veckan får tillgång till rastgårdar utomhus när bete inte är möjligt.

28 §. Användning av förökningsmaterial som inte är ekologiskt producerat. Enligt paragrafen får en aktör med tillstånd från närings-, trafik- och miljöcentralen använda utsäde eller utsädespotatis som inte är ekolo-

giskt producerat. Beviljande av tillstånd förutsätter att villkoren i artikel 45.5 i verkställighetsförordningen uppfylls. Tillstånd ska sökas för varje växtsäsong och ansökan ska lämnas in senast den 1 maj. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska behandla en ansökan om tillstånd som lämnats in också efter denna tidpunkt, om det är fråga om en helt ny odlare eller om det finns vägande skäl för det. Som vägande skäl betraktas t.ex. problem i leveransen av ekologiskt producerat förökningsmaterial, växthusproduktion, väderförhållanden, sorter som sås på hösten och andra särskilda skäl som kan jämföras med dessa.

Livsmedelssäkerhetsverket kan, efter att årligen ha utrett tillgången till ekologiskt producerat utsäde och ekologiskt producerad utsädespotatis i Finland, offentliggöra en sammanställning över de arter och sorter som inte får beviljas sådant tillstånd som avses i 1 mom. Detta förfarande motsvarar på det nationella planet artikel 45.3 i verkställighetsförordningen. Innan sammanställningen offentliggörs ska Livsmedelssäkerhetsverket av representanter för de centrala aktörerna, t.ex. utsädesproducenter, utsädeshandlare och utsädesanvändare, ta reda på tillgången till arterna och sorterna.

I 3 mom. konstateras att de förfaranden som anges i 1–2 mom. tillämpas i fråga om annat förökningsmaterial än det som avses i 1 mom. I artikel 12.1 i rådets förordning anges som allmänt krav att man i ekologisk produktion får använda endast ekologiskt producerat utsäde och förökningsmaterial, såsom plantor och sticklingar. Förordningen medger dock avvikelser från denna huvudregel, om ekologiskt producerat förökningsmaterial inte finns att tillgå. En rättvis tillämpning av undantaget förutsätter att det förökningsmaterial som finns att tillgå registreras. I fråga om annat förökningsmaterial än utsäde och utsädespotatis kräver verkställighetsförordningen inte att tillgängliga partier registreras i en offentlig databas, men det har ansetts vara ett ändamålsenligt förfarande, så att grunderna för eventuella undantag ska vara enhetliga även i användningen av sådant förökningsmaterial.

I 4 mom. föreslås att Livsmedelssäkerhetsverket ska kunna bevilja ett sådant allmänt tillstånd som avses i artikel 45.8 i verkställighetsförordningen även för annat förökningsmaterial än för utsäde och utsädespotatis. Beviljande av tillstånd förutsätter att villkoren i artikel 45.5 a eller c i verkställighetsförordningen uppfylls. Dessa villkor är sorten inte är registrerad i databasen och att den sort som är registrerad i databasen inte är lämplig för aktören.

29 §. Privata produktionsvillkor. I paragrafen föreslås det att Livsmedelssäkerhetsverket på ansökan ska kunna godkänna privata produktionsvillkor för djurarter, vattenlevande växter eller mikroalger som avses i artikel 42 i rådets förordning. Ansökan kan lämnas in av en registrerad förening eller en annan sammanslutning i fråga om en sådan djurart, vattenlevande växt eller mikroalg som det inte har fastställts några närmare produktionsregler för i verkställighetsförordningen. Dessutom ska sökanden visa att produktionsvillkoret överensstämmer med de principer och krav som anges i rådets förordning och verkställighetsförordningen. Ett godkänt privat produktionsvillkor ska övervakas inom ett kontrollsystem som uppfyller vad som föreskrivs i denna lag.

Enligt 2 mom kan Livsmedelssäkerhetsverket återta ett godkännande av ett privat produktionsvillkor, om produktionsvillkoret inte längre uppfyller kraven för godkännande.

Enligt 3 mom. tillämpas de förfaranden som anges i 1 och 2 mom. i fråga om de i artikel 95.5 i verkställighetsförordningen avsedda privata produktionsvillkoren för foder till sällskapsdjur.

30 §. Förkortning av övergångsperioden. I paragrafen föreslås det att Livsmedelssäkerhetsverket i sådana enskilda fall som avses i artikel 36.4 i verkställighetsförordningen ska kunna besluta att förkorta övergångsperioden för ekologisk växtproduktion. Livsmedelssäkerhetsverket ska underrätta övriga medlemsländer i Europeiska unionen och Europeiska kommissionen om sitt beslut.

31 §. Närmare bestämmelser. Produktionsreglerna, som är en väsentlig del av EU-lagstiftningen, ändras ständigt, men ändringarna i produktionsreglerna är av teknisk na-

tur. I paragrafen föreslås det att närmare bestämmelser om produktion, behandling, märkning, marknadsföring, export, import, lagring, tillverkning och transport får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet, till den del som verkställigheten av EU:s lagstiftning så kräver. Dessa närmare bestämmelser gäller t.ex. fastställande av områden som är olämpliga för biodling och krav som gäller tomhållning av rastgårdar för fjäderfä.

Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser vid behov utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet om sådana tekniska detaljer och omständigheter som enligt EU:s lagstiftning får avgöras av medlemsländerna.

5 kap. Administrativa tvångsmedel och påföljder

32 §. Förelägganden och förbud. I paragrafen konstateras det att beslut om förbud och förelägganden som grundar sig på bestämmelserna i lagen och den EU-lagstiftning som nämns i 1 § fattas av den behöriga tillsynsmyndigheten. Förelägganden och förbud ska meddelas för viss tid och ska upphävas om bristen har avhjälppts eller om den inte längre har någon betydelse för förbudet eller föreläggandet.

Enligt 2 mom. ska den behöriga tillsynsmyndigheten förbjuda en aktör i högst två år att saluföra produkter i vars märkning eller marknadsföring det hänvisas till ekologiskt produktionssätt, när det är fråga om en sådan allvarlig överträdelse eller överträdelse med långvarig verkan som avses i artikel 30.1 i rådets förordning. En sådan överträdelse kan t.ex. vara upprepad användning av ämnen som är förbjudna.

33 §. Vite. I paragrafen föreslås det att tillsynsmyndigheten kan förena ett föreläggande eller förbud som har meddelats med stöd av lagen eller EU:s lagstiftning med vite. I fråga om vite iakttas i övrigt bestämmelserna i viteslagen (1113/1990). Möjligheten att använda vite gör att föreläggandet eller förbudet ges större tyngd. Innehållsmässigt motsvarar förslaget 68 § i livsmedelslagen, enligt vilken tillsynsmyndigheten kan förena ett föreläg-

gande eller förbud som meddelats med stöd av lagen med vite.

34 §. Brott mot bestämmelserna om ekologisk odling. I 1 mom. anges den förseelse som följer av ett brott mot bestämmelserna om ekologisk produktion som sker uppsåtligt eller av grov oaktsamhet och vars påföljd är böter, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag. Bestämmelser om ekologiskt producerade livsmedel, foder, alkoholdrycker, sprit, utsäde och plantmaterial finns dessutom i de lagar som räknas upp i 3 § i den föreslagna lagen.

Bötesstraff har varit möjligt med stöd av 8 § i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik. Den bestämmelsen har varit allmänt formulerad och inte exakt angett i vilka fall böter kan komma i fråga.

I den föreslagna paragrafen föreskrivs det att det ska vara straffbart för en aktör att saluföra produkter på vilka det hänvisas till ekologiskt produktionssätt och att bedriva verksamhet för vilken aktören har underlåtit sin skyldighet att göra en anmälan i enlighet med 18 §. Straffbart är också att försumma den skyldighet att anmäla ändringar i verksamheten som det föreskrivs om i 20 §. I artikel 23 i rådets förordning föreskrivs det om under vilka villkor termer som hänvisar till ekologiskt produktionssätt får användas i märkning, reklam eller handelsdokument. Användning av sådana termer i strid med de villkor som anges i rådets förordning föreslås vara straffbart. Likaså föreslås det vara straffbart att bryta mot förbudet mot saluföring i 32 § 2 mom. Med förbud mot saluföring avses ett förbud för högst två år som anknyter till sådan allvarlig överträdelse eller överträdelse med långvarig verkan som avses i artikel 30.1 i rådets förordning och som gör att den berörda aktören för en viss tid förbjuds att saluföra produkter som återoppar den ekologiska produktionsmetoden i märkningen och marknadsföringen. Dessutom föreslås det vara straffbart att underlåta att iakta ett beslut om att avlägsna hänvisningarna till ekologiskt produktionssätt som tillsynsmyndigheten meddelat med stöd av artikel 30 i rådets förordning och artikel 15 i importförordningen.

I 2 mom. föreslås det att tillsynsmyndigheten kan låta bli att anmäla en förseelse till förundersökningsmyndigheten, om gärningen eller försummelsen är ringa. I momentet vill man betona att tillsynsmyndigheten ska göra ett noggrant övervägande av om ärendet ska föras till straffrättslig åtalsprövning.

I 3 mom. föreslås det att den som bryter mot ett sådant föreläggande eller förbud som har meddelats med stöd av lagen eller EU:s lagstiftning och som förenats med vite kan lämnas obestraftad för samma gärning.

6 kap. Särskilda bestämmelser

35 §. Avgifter. För åtgärder som enligt den föreslagna lagen eller EU:s lagstiftning som nämns i 1 § hör till statens uppgifter fastställs avgifter enligt vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten.

36 §. Arvoden och kostnadsersättningar. I paragrafen föreslås en bestämmelse om att arvode och kostnadsersättning ska betalas till de kontrollörer som Livsmedelssäkerhetsverket har auktoriserat för kontroller i enlighet med lagen. Bestämmelsen motsvarar gällande praxis. Arvodet och kostnadsersättningen ska betalas av Livsmedelssäkerhetsverket från de medel som i statsbudgeten anvisats för ändamålet. Paragrafen gäller de auktoriserade kontrollörernas rätt till arvode för sitt arbete och ersättning för de kostnader som arbetet orsakat.

37 §. Ändringssökande. I 1 mom. föreslås att omprövning i den styrkande dokumentationen får begäras hos den tillsynsmyndighet som fattat beslutet på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen.

Enligt 2 mom. kan ändring i ett beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning och i andra beslut som tillsynsmyndigheterna fattat med stöd av lagen eller den EU-lagstiftning som hör till lagens tillämpningsområde sökas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Ändring i ett beslut som Tullen meddelat med stöd av lagen söks dock på det sätt som föreskrivs i tullagen (1466/1994).

I 3 mom. föreslås att ändring i sådana beslut av förvaltningsdomstolen som gäller återtagande av godkännande av privata pro-

duktionsvillkor eller i 32 § 2 mom. avsedda visstidsförbud att saluföra produkter får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I andra beslut av förvaltningsdomstolen får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Enligt 4 mom. kan det med stöd av den föreslagna lagen eller den EU-lagstiftning som nämns i 1 § bestämmas att beslutet ska iaktas trots att ändring har sökts, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat. Det förutsätter att beslutet är av sådan natur att det ska verkställas utan dröjsmål. Myndighetsbeslut är i praktiken effektiva tvångsmedel endast om de genast kan verkställas. För att trygga aktörens ställning ska besvärmyndigheten ha rätt att under behandlingen av ändringssökandet förbjuda eller avbryta verkställandet.

38 §. Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 20.

39 §. Övergångsbestämmelser. Enligt 1 mom. får kontrollörer som har auktoriserats av Livsmedelssäkerhetsverket före denna lags ikraftträdande arbeta som sådana auktoriserade kontrollörer som avses i 12 § utan ytterligare auktorisation.

I 2 mom. föreslås att en aktör som godkänts till kontrollsystemet för ekologisk produktion före denna lags ikraftträdande överförs till det kontrollsystem som avses i 3 kap. i den föreslagna lagen.

I 3 mom. föreslås att tillstånd som beviljats en aktör före denna lags ikraftträdande ska vara i kraft den tid som anges i tillståndet. Dessutom ska en ansökan om anslutning till kontrollsystemet för ekologisk produktion som har lämnats in till en myndighet före ikraftträdandet av denna lag i enlighet med den lagstiftning som gällde vid denna lags ikraftträdande och övriga vid ikraftträdandet av denna lag anhängiga ärenden överföras för att handläggas på det sätt som föreskrivs i denna lag. Förslaget ändrar inte gällande praxis. Syftet är att klargöra frågan om vilken lag som ska tillämpas t.ex. vid marknadskontrollen av livsmedel.

1.2 Livsmedelslagen

Det föreslås att det till 3 § 1 mom. fogas en ny 21 punkt, där det hänvisas till rådets förordning. Syftet är att tydliggöra vilken lagstiftning och vilka tvångsmedel som ska tillämpas på marknadskontrollen av livsmedel.

Dessutom föreslås det att det till lagens 5 §, förhållande till annan lagstiftning, fogas en hänvisning till den föreslagna lagen om tillsyn över ekologisk produktion. Samtidigt ändras hänvisningen om djursjukdomar så att den hänvisar till den nya lagen om djursjukdomar (441/2013).

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I lagförslaget om tillsyn över ekologisk produktion föreslås det att det genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet i fortsättningen ska utfärdas närmare bestämmelser om offentliggörande av resultaten av tillsynen, tillsynsmyndigheternas kodnummer, anmälningsförfarande och aktörer som inte behöver anmäla sig till kontrollsystemet samt om grunderna för beräkning av djurenheter. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får närmare bestämmelser dessutom utfärdas om tekniska detaljer och omständigheter som medlemsstaterna enligt EU:s lagstiftning själva får bestämma om.

Lagförslaget innehåller också bemyndiganden, enligt vilka jord- och skogsbruksministeriet får utfärda närmare bestämmelser om detaljer som gäller bl.a. produktion, behandling, märkning, export, import, lagring, tillverkning och transport, till den del som verkställigheten av EU:s lagstiftning så kräver. I lagen föreskrivs endast i allmänna drag om denna behörighet, men behörigheten begränsas dock till omständigheter för vilka det behövs närmare bestämmelser när EU:s lagstiftning verkställs och produktionskraven fullföljs för att säkerställa att de tillämpas på ett enhetligt sätt.

Alla föreslagna bemyndiganden gäller frågor som det enligt 80 § i grundlagen får utfärdas närmare bestämmelser och föreskrifter om med stöd av ett bemyndigande i lag. Sådana bemyndiganden finns i 11, 17, 18, 27

och 31 § i lagen om tillsyn över ekologisk produktion.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Näringsfrihet och egendomsskydd

I den föreslagna lagen föreskrivs det en skyldighet för verksamhetsutövaren att lämna in en anmälan om verksamheten innan den inleds och att anmäla ändringar i verksamheten. En aktör som konstaterats uppfylla förutsättningarna ska anslutas till kontrollsystemet för ekologisk produktion genom att aktören förs in i registret över ekologisk produktion. För ordnandet av tillsynen är det nödvändigt att tillsynsmyndigheterna har information om de aktörer som ska övervakas och om deras verksamhetsställen.

Skyldigheten att höra till kontrollsystemet grundar sig på EU-lagstiftning som är bindande för Finland. Målet är att säkerställa en rättvis konkurrens mellan aktörerna och en välfungerande inre marknad samt att bevara konsumenternas förtroende för produkter som är märkta som ekologiska.

Enligt 27 § i lagförslaget kan närings-, trafik- och miljöcentralen bevilja en aktör ett tillstånd att hålla nötkreatur bundna på en gård, vars sammanlagda antal nötkreatur motsvarar högst 30 djurenheter. Närmare bestämmelser om grunderna för beräkning av djurenheter utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Dessutom gäller 28 § ett tillstånd från närings-, trafik- och miljöcentralen eller Livsmedelssäkerhetsverket att använda utsäde eller utsädespotatis som inte är ekologiskt producerat, om lämpligt ekologiskt producerat förökningsmaterial inte finns tillgängligt på marknaden. Förfarandet baserar sig på en utredning av tillgången till utsäde och utsädespotatis och kan därför förutses av aktörerna. Tillståndsförfarandet har utvidgats till att gälla också annat ekologiskt förökningsmaterial än utsäde och utsädespotatis. Villkoren för tillstån-

det att hålla nötkreatur bundna och tillståndet att använda förökningsmaterial som inte är ekologiskt producerat anges exakt och noggrant avgränsat i verkställighetsförordningen. Bestämmelserna om villkoren gör myndigheternas åtgärder tillräckligt förutsägbara (GrUU 19/2002 rd).

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har ansett att näringsfrihet är huvudregeln enligt grundlagen, men att tillståndsplikt för näringsverksamhet kan tillåtas på särskilda grunder (GrUU 19/2002 rd). Utskottet har också ansett att reglering av registrerings- och anmälningsskyldighet i sak kan jämföras med reglering av tillståndsplikt (GrUU 56/2002 rd).

Genom detta stöds också tryggheten av de grundläggande fri- och rättigheter som avses i 20 § i grundlagen. Enligt 20 § i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. För att säkerställa dessa grundläggande fri- och rättigheter är det motiverat att utöva tillsyn över produktionen, framställningen och saluföringen av ekologiska produkter som släpps ut på marknaden. Enligt rådets förordning är ekologisk produktion ett övergripande system där man kombinerar bästa miljöpraxis, stor biologisk mångfald, bevarande av naturresurser, tillämpning av stränga djurskyddskrav och en produktionsmetod som motsvarar förväntningarna från de konsumenterna som föredrar produkter som har framställts genom användning av naturliga ämnen och processer.

I 5 kap. i den föreslagna lagen om tillsyn över ekologisk produktion föreskrivs det om administrativa tvångsmedel, som innebär olika förelägganden och förbud. I de allra allvarligaste fallen kan tillsynsmyndigheten förbjuda en viss verksamhet helt eller delvis för en viss tid, om en aktör inte uppfyller de förutsättningar som enligt denna lag eller EU:s lagstiftning krävs för att höra till kontrollsystemet.

Enligt 15 § i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Till egendomsskyddet hör också att inskränkningarna i användningen av egendom inte är så betydelsefulla att de

till sina faktiska verkningar kan jämföras med expropriation (t.ex. GrUU 38/1998 rd). Vid sidan av fysiska personer omfattar egendomsskyddet även som allmän rättslig grund juridiska personer. De administrativa tvångsmedlen i den föreslagna lagen och EU:s lagstiftning innebär i praktiken ett ingripande i egendomsskyddet för en aktör som producerar en ekologiskt producerad produkt eller ekologiskt producerade produkter. Tillsynsmyndigheterna är dock skyldiga att upphäva förbudet eller föreläggandet enligt 32 § 1 mom. i den föreslagna lagen, om bristen har avhjälpits eller om den inte längre har någon betydelse för förbudet eller föreläggandet.

Ovan nämnda åtgärder innebär inskränkningar i rätten att idka näring. Eftersom en aktör efter marknadsföringsförbud dock har möjlighet att saluföra sina produkter utan hänvisning till ekologiskt produktions sätt som så kallade konventionellt odlade produkter, kan det anses att förslaget uppfyller proportionalitetsprincipens krav. Förslaget strider till denna del inte mot 18 § i grundlagen. Likaså kan man med denna motivering anse att de administrativa tvångsmedel som föreslås i lagen om tillsyn över ekologisk produktion är tillräckliga med tanke på egendomsskyddet.

Hemfrid

Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Genom lag kan bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.

Tillsynsmyndigheterna och de auktoriserade kontrollörerna enligt 2 kap. i den föreslagna lagen om tillsyn över ekologisk produktion har rätt att utföra de kontroller som krävs för tillsynen och få tillträde till platser där det bedrivs verksamhet som avses i denna lag och där det förvaras uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över att lagen följs. Tillsynsmyndigheterna och de auktoriserade kontrollörerna har dessutom rätt att kontrollera anordningar, redskap och utrymmen som använts i verksamheten.

I bostadsutrymmen får en kontroll utföras endast om det är nödvändigt för att utreda omständigheter som är föremål för kontrollen och det finns grundad anledning att misstänka att någon har gjort sig skyldig till ett förfarande som är straffbart enligt den föreslagna lagen. I bostadsutrymmen får kontroll utföras endast av tillsynsmyndigheten. I regel finns det inget behov av att gå in i bostadsutrymmen i samband med en kontroll, eftersom kontrollerna i allmänhet gäller utrymmen där det bedrivs verksamhet som avses i denna lag. För att syftet med den föreslagna lagen och EU:s lagstiftning och målen med kontrollerna ska uppnås kan det i vissa fall vara nödvändigt att verifiera sådana förhållanden och omständigheter som finns i utrymmen som omfattas av hemfriden och som man inte annars kan utreda.

Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Enligt 13 § i den föreslagna lagen får tillsynsmyndigheten anlita auktoriserade kontrollörer som hjälp vid tillsynen. Till de auktoriserade kontrollörerna kan överföras vissa uppgifter som hör till tillsynen, såsom olika kontroller och provtagningar. Beslut som ska fattas utifrån dessa uppgifter ska dock fattas av den myndighet som beställt tjänsten. Det kan vara ändamålsenligt att överföra den föreslagna verksamheten på andra än myndigheter, om tillsynsmyndigheterna inte har resurser att sköta alla tillsynsåtgärder själva. Detta kan också vara vettigt ur ekonomisk synvinkel, eftersom en auktoriserad kontrollör ofta befinner sig närmare det objekt som ska kontrolleras än vad tillsynsmyndigheten gör. De auktoriserade kontrollörerna arbetar under tillsynsmyndighetens tillsyn och de omfattas av samma bestämmelser om straffrättsligt tjänsteansvar som tjänstemän gör. På dem ska enligt förslaget också tillämpas bestämmelserna om jäv i 27

och 28 § och bestämmelsen om ordnande av tolkning och översättning i 26 § i förvaltningslagen. En auktoriserad kontrollör ska när han eller hon utför sina uppgifter även se till att aktörens grundläggande rättighet att framföra sin egen ståndpunkt för experten på sitt modersmål finska, svenska eller samiska tillgodoses. Därmed säkerställs i paragrafen att de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten och kraven på god förvaltning iakttas på ett tillbörligt sätt.

Bemyndiganden att utfärda förordning och delegering av lagstiftningsbehörigheten

Enligt 80 § i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag utfärdas genom lag. Enligt grundlagsutskottets praxis (GrUU 56/2002 rd) ska bemyndiganden att utfärda förordning och delegering av lagstiftningsbehörigheten vara tillräckligt exakta och noggrant avgränsade. Av en lag ska det tydligt framgå vad man har för avsikt att föreskriva om genom förordning.

I den föreslagna lagen om tillsyn över ekologisk produktion finns bestämmelser om alla sådana grunder för rättigheter och skyldigheter eller ärenden som enligt grundlagen i övrigt hör till lag och som det finns mer detaljerade bestämmelser om i EU-förordningar eller som avsikten är att det ska utfärdas närmare bestämmelser om genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. I 3 kap. i den föreslagna lagen finns bestämmelser om kontrollsystemet för ekologisk produktion och i 4 kap. om krav som gäller ekologisk produktion och om övriga närmare bestämmelser som grundar sig på EU-förordningar. Alla dessa är till sin natur tekniska, såsom fastställande av områden som är olämpliga för biodling och krav som gäller tomhållning av rastgårdar för fjäderfä.

Ändringssökande

I förslaget har man gått in för det system för ändringssökande som föreslagits i regeringens proposition med förslag till vissa ändringar i den lagstiftning som gäller förvaltningsprocessen (RP 112/2004 rd), enligt vil-

ket sökande av ändring i förvaltningsdomstolens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen kräver besvärstillstånd, vars grunder det föreskrivs närmare om i förvaltningsprocesslagen. I förslaget har man dessutom strävat efter att i fråga om bestämmelserna om ändringssökande beakta de riktlinjer som dragits upp i samband med den översyn av systemet med begäran om omprövning och besvärstillstånd som pågår vid justitieministeriet och i samband med beredningen av bl.a. regeringens proposition med förslag till lagstiftning om indragning av landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd och om överföring av besvär till förvaltningsdomstolarna (RP 121/2013

rd). Förslaget strider inte mot 21 § i grundlagen, enligt vilken var och en har rätt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan.

Lagstiftningsordning

Med stöd av vad som anförts ovan anses det att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1

Lag**om tillsyn över ekologisk produktion**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Genom denna lag utfärdas bestämmelser om verkställigheten och tillsynen över efterlevnaden av följande EU-rättsakter som gäller ekologisk produktion och märkning av ekologiskt producerade produkter till den del det inte föreskrivs om dem någon annanstans i lagstiftningen:

1) rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91 (*rådets förordning*),

2) kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll (*verkställighetsförordningen*),

3) kommissionens förordning (EG) nr 1235/2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 vad gäller ordningen för import av ekologiska produkter från tredjeländer (*importförordningen*),

4) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd (*kontrollförordningen*).

Vad som i denna lag föreskrivs om Europeiska unionen eller Europeiska unionens med-

lemsstater gäller också Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och de stater som hör till det.

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

På marknadskontrollen av ekologiskt producerade livsmedel, foder, alkoholdrycker, sprit, utsäde och plantmaterial tillämpas livsmedelslagen (23/2006), foderlagen (86/2008), alkohollagen (1143/1994), lagen om handel med utsäde (728/2000) och lagen om plantmaterial (1205/1994).

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *ekologiskt producerade produkter* jordbruksprodukter, foder, livsmedel, alkoholdrycker och sprit vilka vid marknadsföringen får förses med märkning som hänvisar till ekologiskt produktions sätt i enlighet med rådets förordning,

2) *jordbruksprodukter* produkter som härstammar från jordbruket, inbegripet vattenbruksprodukter och havsalger,

3) *aktör* en fysisk eller juridisk person enligt definitionen i artikel 2 d i rådets förordning,

4) *livsmedel* livsmedel som avses i 6 § 1 punkten i livsmedelslagen,

5) *foder* foder som avses i 5 § 1 punkten i foderlagen,

6) *vattenbruk* vattenbruk som avses i artikel 2 g i rådets förordning,

7) *alkoholdryck* alkoholdryck som avses i 3 § 2 mom. 1 punkten i alkohollagen,

8) *sprit* sprit som avses i 3 § 2 mom. 4 punkten i alkohollagen

9) *styrkande dokumentation* styrkande dokumentation som avses i artikel 68 i verkställighetsförordningen,

10) *import* import från stater utanför Europeiska unionen,

11) *export* export till stater utanför Europeiska unionen.

2 kap.

Tillsynsmyndigheter och tillsyn

4 §

Jord- och skogsbruksministeriet

Den allmänna styrningen av tillsynen och av planeringen av tillsynen över ekologiskt producerade produkter och ekologisk produktion ankommer på jord- och skogsbruksministeriet.

5 §

Livsmedelssäkerhetsverket

Livsmedelssäkerhetsverket sörjer på riksnivå för planering, styrning och utveckling av tillsynen över ekologisk produktion samt över ekologiskt producerade produkter och deras import och export.

Livsmedelssäkerhetsverket utövar tillsyn över

1) förpackning och lagring av samt partihandel med ekologiskt producerade jordbruksprodukter,

2) framställning eller uppdrag för framställning av, lagring av eller partihandel med ekologiskt producerade livsmedel och foder,

3) förpackning, lagring och saluföring av samt partihandel med ekologiskt producerat utsäde och plantmaterial,

4) aktörer som importerar eller exporterar ekologiskt producerade produkter.

Livsmedelssäkerhetsverket är den behöriga myndighet som avses i den EU-lagstiftning som nämns i 1 § 1 mom., om inte något annat föreskrivs nedan. Livsmedelssäkerhetsverket svarar också för informationsutbytet med och meddelandena till kommissionen och övriga

medlemsländer i Europeiska unionen i enlighet med verkställighetsförordningen.

6 §

Närings-, trafik- och miljöcentralen

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utöva tillsyn över

1) produktionen av ekologiskt producerade jordbruksprodukter samt över saluföringen av ekologiskt producerade jordbruksprodukter i detaljförsäljningen,

2) sådan bearbetning av egna jordbruksprodukter på en gård som ska betraktas som framställning i ringa grad.

Närings-, trafik- och miljöcentralen är i artikel 36.2 och 36.3 i verkställighetsförordningen avsedd behörig myndighet i fråga om omställningsperioden inom växtproduktion samt i artikel 40 i verkställighetsförordningen avsedd behörig myndighet i fråga om parallellproduktion. Närings-, trafik- och miljöcentralen är dessutom behörig myndighet i sådana katastrofsituationer som avses i artikel 47 a och b i verkställighetsförordningen.

7 §

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utövar tillsyn över framställning, uppdrag för framställning, lagring och saluföring av samt partihandel med ekologiskt producerade alkoholdrycker och ekologiskt producerad sprit. Med avvikelse från 5 § 2 mom. utövar verket tillsyn över aktörer som bedriver import och export av ekologiskt producerade alkoholdrycker och ekologiskt producerad sprit.

8 §

Tullen

Tullen övervakar importen av ekologiskt producerade jordbruksprodukter, livsmedel, foder, alkoholdrycker och sprit i enlighet med vad som föreskrivs om detta i rådets

förordning och i lagstiftning som utfärdats med stöd av den.

Tullen beslutar om avlägsnande av uppgifter om ekologiska produktionsmetoder från märkning på, reklam och annonsering för samt medföljande dokument till ekologiska produkter i enlighet med artikel 15 i importförordningen, om produkterna inte uppfyller kraven i denna lag eller den EU-lagstiftning som nämns i 1 §.

9 §

Kontroll- och tillsynsplaner

Livsmedelssäkerhetsverket ska utarbeta en i artikel 92f i verkställighetsförordningen avsedd flerårig nationell kontrollplan med en beskrivning av uppbyggnad och organisation av systemen för tillsyn över den ekologiska produktionen och av strategiska mål för, prioritetsordning inom och allmän organisation av tillsynen.

Utöver den fleråriga nationella kontrollplanen ska Livsmedelssäkerhetsverket utarbeta en årlig tillsynsplan för att organisera den tillsyn som verket själv utövar och den tillsyn som utövas av närings-, trafik- och miljöcentralen. I den årliga tillsynsplanen ska det finnas bestämmelser om innehållet i kontrollerna samt om grunderna för riskbedömning av tillsynsobjekten och utvärdering av hur planen har genomförts.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska utarbeta en i 2 mom. avsedd årlig tillsynsplan om den tillsyn som avses i 7 §.

10 §

Utvärdering av tillsynen

Livsmedelssäkerhetsverket ska planmässigt göra eller låta göra en utvärdering av det allmänna genomförandet av tillsynen i enlighet med de årliga tillsynsplanerna samt se efter att planerna följs.

11 §

Publicering av resultaten av tillsynen

Livsmedelssäkerhetsverket ska publicera resultaten av tillsynen. Sekretessbelagda uppgifter som avses i 14 § får dock inte offentliggöras. Livsmedelssäkerhetsverket ska dessutom publicera resultaten av utvärderingen av tillsynen.

Närmare bestämmelser om publicering av resultaten av tillsynen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §

Auktoriserad kontrollör

Livsmedelssäkerhetsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen får vid tillsynen över aktörer och ekologiskt producerade produkter som hjälp anlita kontrollörer som av Livsmedelssäkerhetsverket skriftligt har bemyndigats att sköta tillsynsuppdrag. De auktoriserade kontrollörerna får utföra sådana kontroller som myndighetstillsynen kräver. När auktoriserade kontrollörer utför uppdrag som avses i denna lag tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar på dem. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

En auktoriserad kontrollör ska ha sådan sakkunskap och kompetens som krävs för att utföra kontroller inom det tillsynsområde som han eller hon är auktoriserad för. En auktoriserad kontrollör ska, om en aktör så kräver, visa upp ett skriftligt intyg över sitt bemyndigande. Av intyget ska framgå vilket tillsynsområde kontrollören är auktoriserad för.

Livsmedelssäkerhetsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen ska utöva tillsyn över de auktoriserade kontrollörernas verksamhet. Administrativa beslut som en kontroll ger anledning till fattas av den tillsynsmyndighet på vars uppdrag kontrollen har gjorts.

13 §

Rätt att utföra kontroller och få uppgifter

De tillsynsmyndigheter och auktoriserade kontrollörer som avses i denna lag har rätt att för verkställigheten och för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och rådets förordning samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem få tillträde till odlingar och övriga områden, produktions- och lagerbyggnader och övriga byggnader och transportmedel samt att inspektera aktörernas bokföring, utföra andra kontroller och utan ersättning ta prov för undersökningar.

I utrymmen som används för boende av permanent natur får kontroll utföras endast av tillsynsmyndigheten. Kontroller får utföras i sådana utrymmen endast om det finns grundad anledning att misstänka att man har brutit eller bryter mot bestämmelserna i denna lag eller bestämmelser i den EU-lagstiftning som nämns i 1 § på ett sätt som är straffbart enligt denna lag, och en kontroll är nödvändig för att utreda omständigheter som är föremål för kontrollen.

Tillsynsmyndigheterna och de auktoriserade kontrollörerna har trots sekretessbestämmelserna rätt att av aktörer få uppgifter och dokument som är nödvändiga för kontroller och tillsyn enligt denna lag.

14 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och trots sekretessbestämmelserna får uppgifter som inhämtats vid tillsynen lämnas ut till

1) myndigheter som avses i 5 - 8 § för utförande av uppgifter enligt denna lag och den EU-lagstiftning som nämns i 1 §,

2) Landsbygdsverket i fråga om kontroller och resultaten av dem i den omfattning som artikel 92.6 i verkställighetsförordningen kräver,

3) åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredning av brott, och

4) de tillsynsmyndigheter som avses i livsmedelslagen för marknadskontroll av ekologiskt producerade livsmedel.

15 §

Handräckning

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

Tullen får ge tillsynsmyndigheterna sådan handräckning som hör till Tullens ansvarsområde för att utföra kontroller som avses i denna lag eller i den EU-lagstiftning som nämns i 1 §.

16 §

Europeiska unionens kontrollörers rätt att utföra kontroller och få uppgifter

Vad som i 13 § föreskrivs om finländska myndigheters rätt att utföra kontroller och få uppgifter gäller också för Europeiska unionens kontrollörer. När Europeiska unionens kontrollörer utför kontroller ska de samarbeta med tillsynsmyndigheterna.

17 §

Tillsynsmyndigheternas kodnummer

Bestämmelser om tillsynsmyndigheternas kodnummer enligt artikel 27.10 i rådets förordning utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

3 kap.

Kontrollsystemet för ekologisk produktion

18 §

Anmälan till kontrollsystemet för ekologisk produktion

En aktör skall innan han släpper ut ekologiskt producerade produkter på marknaden göra en anmälan om anslutning till kontrollsystemet till den behöriga tillsynsmyndighe-

ten. Uppgifterna i anmälan ska följa artikel 63.3 i verkställighetsförordningen.

Närmare bestämmelser om aktörer som enligt artikel 28.2 i rådets förordning inte behöver anmäla sig till kontrollsystemet för ekologisk produktion får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

19 §

Anslutning till kontrollsystemet och registrering

En aktör som har kontrollerats en gång och som uppfyller kraven i rådets förordning och de bestämmelser i Europeiska unionens lagstiftning som utfärdats med stöd av den ska ges styrkande dokumentation av den behöriga tillsynsmyndigheten. När den styrkande dokumentationen getts ska aktören anslutas till kontrollsystemet för ekologisk produktion genom en anteckning i registret.

Den behöriga tillsynsmyndigheten ska fatta ett separat beslut om en aktör eller verksamhet inte uppfyller kraven i 1 mom. och inte kan anslutas till kontrollsystemet.

20 §

Anmälningar om ändringar i verksamheten

En aktör ska i enlighet med artikel 64 i verkställighetsförordningen anmäla ändringar i verksamheten till den behöriga tillsynsmyndigheten. Den behöriga tillsynsmyndigheten ska bedöma om ändringen i verksamheten kräver en ny kontroll.

21 §

Tillsyn över aktörer

Den behöriga tillsynsmyndigheten ska utföra kontroller i enlighet med den årliga tillsynsplanen av en aktör som har anslutits till kontrollsystemet.

Efter en kontroll ska aktören ges styrkande dokumentation, om verksamheten uppfyller kraven i denna lag och den EU-lagstiftning som nämns i 1 §. Den behöriga tillsynsmyndigheten ska fatta ett separat beslut om en

verksamhet eller produkt som inte uppfyller de föreskrivna kraven.

22 §

Utträde ur kontrollsystemet

En aktör som vill utträda ur kontrollsystemet för ekologisk produktion ska lämna en skriftlig anmälan om detta till den behöriga tillsynsmyndigheten. Beslutet om att avföra en aktör ur kontrollsystemet fattas av den behöriga tillsynsmyndigheten.

Den registeransvarige som avses i 23 § ska avföra uppgifterna om aktören ur registret för ekologisk produktion senast fem år från det att aktören har avförts ur kontrollsystemet.

23 §

Registeransvarig

Livsmedelssäkerhetsverket för register över ekologisk produktion. Bestämmelserna om den registeransvariges ansvar finns i 5 § i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008). Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att använda och uppdatera uppgifterna i registret i den omfattning som dess uppgifter enligt 6 § kräver.

Registeransvarig när det gäller de uppgifter som avses i 7 § i denna lag är dock Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Register förs med stöd av 44 § i alkohollagen.

24 §

Registret över ekologisk produktion

I registret över ekologisk produktion antecknas följande uppgifter:

- 1) aktörens namn, fastighetsbeteckning, lägenhetssignum samt företags- och organisationsnummer samt övriga kontaktuppgifter,
- 2) produktionsställen och andra verksamhetsenheter,
- 3) information om vilket slags funktioner och produkter verksamheten omfattar,
- 4) när det gäller jordbruksproduktion områden, bas- och jordbruksskiften och deras

areal, övergångsperiod och övergångsperiodens längd,

5) antalet ekologiskt uppfödda djur och på konventionellt sätt uppfödda djur vid kontrolltidpunkten samt om produktionen är säsongbetonad, uppgift om detta,

6) datum då verksamheten har anslutits till kontrollsystemet,

7) datum då kontroll har gjorts samt kontrollörens signum,

8) den styrkande dokumentation som har getts till aktören, dess datum och giltighetstid,

9) tillstånd som har beviljats aktören med stöd av denna lag eller den EU-lagstiftning som nämns i 1 § samt tillståndens giltighetstid,

10) eventuella påföljder för aktören som orsakats av bristande efterlevnad av denna lag eller den EU-lagstiftning som nämns i 1 §, uppföljningen av påföljderna samt övriga anmärkningar och uppmaningar som tillsynsmyndigheten gett aktören och uppföljningen av dessa, och

11) övrig information som är nödvändig för tillsynen och som inte innehåller sådana känsliga uppgifter som avses i 11 § i personuppgiftslagen (523/1999).

På behandlingen av personuppgifter tillämpas personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

25 §

Register över förökningsmaterial

Livsmedelssäkerhetsverket för i enlighet med artiklarna 48 - 56 i verkställighetsförordningen register över de arter och sorter för vilka ekologiskt producerat utsäde eller utsädespotatis finns att tillgå. Enligt samma förfaranden ska det föras register över övrigt förökningsmaterial.

Livsmedelssäkerhetsverket uppdaterar regelbundet registret över förökningsmaterial utifrån de uppgifter som fås av leverantören av förökningsmaterialet.

26 §

Offentliggörande av styrkande dokumentation

Livsmedelssäkerhetsverket ska offentliggöra uppdaterad styrkande dokumentation. Styrkande dokumentation i fråga om de aktörer som avses i 7 § ska dock offentliggöras av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

4 kap.

Ekologisk produktion i vissa fall

27 §

Uppbindning av nötkreatur på små gårdar

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan bevilja ett tillstånd enligt artikel 39 i verkställighetsförordningen att hålla nötkreatur bundna på en gård, vars sammanlagda antal nötkreatur motsvarar högst 30 djurenheter. Bara sådana nötkreatur som används i mjölkproduktion eller dikoproduktion får hållas bundna.

Närmare bestämmelser om grunderna för beräkning av djurenheter får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

28 §

Användning av förökningsmaterial som inte är ekologiskt producerat

Med tillstånd från närings-, trafik- och miljöcentralen får en aktör använda utsäde eller utsädespotatis som inte är ekologiskt producerat. Beviljande av tillstånd förutsätter att villkoren i artikel 45.5 i verkställighetsförordningen uppfylls. Tillstånd ska sökas för varje växtsäsong senast den 1 maj. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska dock behandla en ansökan om tillstånd som lämnats in efter utgången av den utsatta tiden, om det är fråga om en ny odlare eller om det finns välgående skäl för detta.

Efter att årligen ha utrett tillgången på ekologiskt producerat utsäde och ekologiskt

producerad utsädespotatis i Finland, kan Livsmedelssäkerhetsverket publicera en sammanställning över de arter och sorter som inte får beviljas sådant tillstånd som avses i 1 mom.

I fråga om annat förökningsmaterial än det som avses i 1 mom. tillämpas de förfaranden som anges i 1 och 2 mom.

Livsmedelssäkerhetsverket kan bevilja ett sådant allmänt tillstånd som avses i artikel 45.8 i verkställighetsförordningen även för annat förökningsmaterial än för utsäde och utsädespotatis. Beviljande av tillstånd förutsätter att villkoren i artikel 45.5 a eller c i verkställighetsförordningen uppfylls.

29 §

Privata produktionsvillkor

Livsmedelssäkerhetsverket kan på ansökan godkänna privata produktionsvillkor för djurarter, vattenlevande växter eller mikroalger som avses i artikel 42 i rådets förordning. Ansökan kan lämnas in av en registrerad förening eller annan sammanslutning i fråga om en sådan djurart, vattenlevande växt eller mikroalg som det inte har fastställts några närmare produktionsregler för i verkställighetsförordningen. Sökanden måste visa att det produktionsvillkor för vilket godkännande söks överensstämmer med de principer och krav som anges i rådets förordning och i verkställighetsförordningen. Ett godkänt privat produktionsvillkor övervakas inom ett kontrollsystem som uppfyller vad som föreskrivs i denna lag.

Livsmedelssäkerhetsverket kan återta ett godkännande av ett privat produktionsvillkor, om produktionsvillkoret inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande.

I fråga om de i artikel 95.5 i verkställighetsförordningen avsedda privata produktionsvillkoren för foder till sällskapsdjur tillämpas de förfaranden som anges i 1 och 2 mom.

30 §

Förkortning av övergångsperioden

Livsmedelssäkerhetsverket kan i sådana fall som avses i artikel 36.4 i verkställighetsförordningen besluta att förkorta övergångsperioden för växtproduktion. Livsmedelssäkerhetsverket ska underrätta övriga medlemsländer i Europeiska unionen samt Europeiska kommissionen om sitt beslut.

31 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om produktion, behandling, märkning, marknadsföring, export, import, lagring, tillverkning och transport, till den del som verkställigheten av den EU-lagstiftning som nämns i 1 § så kräver.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får närmare bestämmelser dessutom vid behov utfärdas om sådana tekniska detaljer och omständigheter som enligt den EU-lagstiftning som nämns i 1 § ska avgöras av medlemsländerna.

5 kap.

Administrativa tvångsmedel och påföljder

32 §

Förelägganden och förbud

Beslut om förbud och förelägganden som grundar sig på bestämmelserna i denna lag och den EU-lagstiftning nämns i 1 § fattas av den behöriga tillsynsmyndigheten. Förelägganden och förbud ska meddelas för viss tid och ska upphävas, om bristen har avhjälpats eller om den inte längre kräver ett förbud eller föreläggande.

Den behöriga tillsynsmyndigheten ska, med avvikelse från 1 mom., för högst två år förbjuda en aktör att saluföra produkter i vars märkning eller marknadsföring det hänvisas till ekologiskt produktions sätt, när det är fråga om en sådan allvarlig överträdelse eller

överträdelse med långvarig verkan som avses i artikel 30.1 i rådets förordning.

33 §

Vite

Ett föreläggande eller ett förbud som har meddelats med stöd av denna lag eller den EU-lagstiftning som nämns i 1 § kan av tillsynsmyndigheten förenas med vite. I ärenden som gäller vite iakttas i övrigt bestämmelserna i viteslagen (1113/1990).

34 §

Brott mot bestämmelserna om ekologisk produktion

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) saluför produkter på vilka det hänvisas till ekologiskt produktionsätt och bedriver sådan i denna lag eller i den i 1 § nämnda EU-lagstiftningen avsedd verksamhet som inte har anmälts till kontrollsystemet för ekologisk produktion i enlighet med 18 §,

2) försummar den anmälningsplikt som avses i 20 §,

3) använder i artikel 23 i rådets förordning avsedda termer som hänvisar till ekologiskt produktionsätt i strid med de villkor som anges i artikeln,

4) bryter mot ett förbud mot saluföring som meddelats med stöd av 32 § 2 mom.,

5) inte iakttar ett beslut om att avlägsna hänvisningarna till ekologiskt produktionsätt som tillsynsmyndigheten meddelat med stöd av artikel 30 i rådets förordning eller artikel 15 i importförordningen, ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *brott mot bestämmelserna om ekologisk produktion* dömas till böter.

Tillsynsmyndigheten får låta bli att anmäla en förseelse till förundersökningsmyndigheten, om gärningen eller försummelsen är ringa.

Den som bryter mot ett med vite förenat föreläggande eller förbud som har meddelats med stöd av denna lag eller stöd av den EU-

lagstiftning som nämns i 1 §, kan lämnas obestraftad för samma gärning.
6 kap.

Särskilda bestämmelser

35 §

Avgifter

För myndigheters prestationer enligt denna lag eller enligt den EU-lagstiftning som nämns i 1 § tas det ut avgifter till staten i enlighet med de grunder som anges i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

36 §

Arvoden och kostnadsersättningar

Livsmedelssäkerhetsverket ska betala arvode och kostnadsersättning för kontroller enligt denna lag till de kontrollörer som verket har auktoriserat.

37 §

Ändringsökande

I den styrkande dokumentationen får omprövning begäras på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003) hos den tillsynsmyndighet som fattat beslutet.

Ändring i beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning och i andra beslut som tillsynsmyndigheterna fattat med stöd av denna lag eller den EU-lagstiftning som nämns i 1 § får sökas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Ändring i beslut som Tullen meddelat med stöd av denna lag får sökas på det sätt som föreskrivs i tullagen (1466/1994).

Ändring i sådana beslut av förvaltningsdomstolen som gäller återtagande av godkännande av privata produktionsvillkor eller i 32 § 2 mom. avsedda visstidsförbud att saluföra produkter får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I andra beslut av förvaltningsdomstolen får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ett beslut eller förbud som meddelas med stöd av denna lag eller den EU-lagstiftning som nämns i 1 § är av sådan natur att det ska verkställas utan dröjsmål, får i beslutet eller förbudet bestämmas att beslutet eller förbudet ska iakttas även om ändring söks i det, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

38 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

39 §

Övergångsbestämmelser

Kontrollörer som har auktoriserats av Livsmedelssäkerhetsverket före denna lags ikraftträdande får arbeta som sådana auktoriserade kontrollörer som avses i 12 § utan separat auktorisation.

En aktör som godkänts till kontrollsystemet för ekologisk produktion före denna lags ikraftträdande överförs till det kontrollsystem som avses i 3 kap. i denna lag.

Tillstånd som beviljats en aktör före denna lags ikraftträdande är i kraft den tid som anges i tillståndet. En ansökan om anslutning till kontrollsystemet för ekologisk produktion som har lämnats in till en myndighet före ikraftträdandet av denna lag i enlighet med den lagstiftning som gällde vid denna lags ikraftträdande och övriga vid ikraftträdandet av denna lag anhängiga ärenden ska överföras för att handläggas på det sätt som föreskrivs i denna lag.

2.

Lag**om ändring av 3 och 5 § i livsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i livsmedelslagen (23/2006) 3 § 1 mom. 20 punkten och 5 §, av dem 3 § 1 mom. 20 punkten sådan den lyder i lag 365/2013, och
fogas till 3 § 1 mom., sådant det lyder i lag 352/2011 och 365/2013, en ny 21 punkt som följer:

3 §

Europeiska unionens lagstiftning

Denna lag tillämpas också på genomförandet av följande rättsakter om livsmedel och livsmedelstillsyn som utfärdats av Europeiska unionen och rättsakter som utfärdats med stöd av dessa, till den del inte något annat föreskrivs om genomförandet av dessa rättsakter någon annanstans i lag:

20) rådets förordning (EG) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs, om ändring av förordningarna (EG) nr 847/96, (EG) nr 2371/2002, (EG) nr 811/2004, (EG) nr 768/2005, (EG) nr 2115/2005, (EG) nr 2166/2005, (EG) nr 388/2006, (EG) nr 509/2007, (EG) nr 676/2007, (EG) nr 1098/2007, (EG) nr 1300/2008, (EG) nr 1342/2008 och upphävande av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1627/94 och (EG) nr 1966/2006, nedan *kontrollförordningen för fiskeripolitiken*,

21) rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91.

Helsingfors den 24 april 2014

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Jord- och skogsbruksminister *Jari Koskinen*

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om kraven när det gäller hälsotillståndet hos personer som hanterar livsmedel finns också i lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986). I hälsoskyddslagen (763/1994) föreskrivs om kvaliteten på hus hållsvatten och förebyggande av vattenburna sjukdomar. Bestämmelser om bekämpande av djursjukdomar som inverkar på livsmedelssäkerheten och sjukdomar som sprids från djur till människor finns också i lagen om djursjukdomar (441/2013). I lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996) föreskrivs om kraven och övervakningen när det gäller införsel av livsmedel av animaliskt ursprung från länder utanför Europeiska gemenskapen. I strålskyddslagen (592/1991) föreskrivs om grunderna för bedömning av strålsäkerheten i fråga om livsmedel. I lagen om tillsyn över ekologisk produktion (/2014) föreskrivs om ekologisk produktion och märkning av ekologiskt producerade produkter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2

Lag**om ändring av 3 och 5 § i livsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i livsmedelslagen (23/2006) 3 § 1 mom. 20 punkten och 5 §, av dem 3 § 1 mom. 20 punkten sådan den lyder i lag 365/2013, och
fogas till 3 § 1 mom., sådant det lyder i lag 352/2011 och 365/2013, en ny 21 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

3 §

*Europeiska unionens lagstiftning**Europeiska unionens lagstiftning*

Denna lag tillämpas också på genomförandet av följande rättsakter om livsmedel och livsmedelstillsyn som utfärdats av Europeiska unionen och rättsakter som utfärdats med stöd av dessa, till den del inte något annat föreskrivs om genomförandet av dessa rättsakter någon annanstans i lag:

Denna lag tillämpas också på genomförandet av följande rättsakter om livsmedel och livsmedelstillsyn som utfärdats av Europeiska unionen och rättsakter som utfärdats med stöd av dessa, till den del inte något annat föreskrivs om genomförandet av dessa rättsakter någon annanstans i lag:

20) rådets förordning (EG) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs, om ändring av förordningarna (EG) nr 847/96, (EG) nr 2371/2002, (EG) nr 811/2004, (EG) nr 768/2005, (EG) nr 2115/2005, (EG) nr 2166/2005, (EG) nr 388/2006, (EG) nr 509/2007, (EG) nr 676/2007, (EG) nr 1098/2007, (EG) nr 1300/2008, (EG) nr 1342/2008 och upphävande av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1627/94 och (EG) nr 1966/2006, nedan *kontrollförordningen för fiskeripolitiken*.

20) rådets förordning (EG) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs, om ändring av förordningarna (EG) nr 847/96, (EG) nr 2371/2002, (EG) nr 811/2004, (EG) nr 768/2005, (EG) nr 2115/2005, (EG) nr 2166/2005, (EG) nr 388/2006, (EG) nr 509/2007, (EG) nr 676/2007, (EG) nr 1098/2007, (EG) nr 1300/2008, (EG) nr 1342/2008 och upphävande av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1627/94 och (EG) nr 1966/2006, nedan *kontrollförordningen för fiskeripolitiken*,

21) rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91.

Gällande lydelse

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om kraven när det gäller hälsotillståndet hos personer som hanterar livsmedel finns också i lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986). I hälsoskyddslagen (763/1994) föreskrivs om kvaliteten på hus-hållsvatten och förebyggande av vattenburna sjukdomar. Bestämmelser om bekämpande av djursjukdomar som inverkar på livsmedelssäkerheten och sjukdomar som sprids från djur till människor finns också i lagen om djursjukdomar (55/1980). I lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996) föreskrivs om kraven och övervakningen när det gäller införsel av livsmedel av animaliskt ursprung från länder utanför Europeiska gemenskapen. I strålskyddslagen (592/1991) föreskrivs om grunderna för bedömning av strålsäkerheten i fråga om livsmedel.

Föreslagen lydelse

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om kraven när det gäller hälsotillståndet hos personer som hanterar livsmedel finns också i lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986). I hälsoskyddslagen (763/1994) föreskrivs om kvaliteten på hus-hållsvatten och förebyggande av vattenburna sjukdomar. Bestämmelser om bekämpande av djursjukdomar som inverkar på livsmedelssäkerheten och sjukdomar som sprids från djur till människor finns också i lagen om djursjukdomar (441/2013). I lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996) föreskrivs om kraven och övervakningen när det gäller införsel av livsmedel av animaliskt ursprung från länder utanför Europeiska gemenskapen. I strålskyddslagen (592/1991) föreskrivs om grunderna för bedömning av strålsäkerheten i fråga om livsmedel. I lagen om tillsyn över ekologisk produktion (/2014) föreskrivs om ekologisk produktion och märkning av ekologiskt producerade produkter.

Denna lag träder i kraft den 20 .
